

Podrobná zpráva o plnění opatření Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací v ČR na léta 2009 – 2015

Vláda dne 8. června 2009 schválila usnesením č. 729 Národní politiku výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 až 2015 (dále jen „NP VaVaI“). Usnesením vlády ze dne 27. září 2011 č. 714 o Národní inovační strategii (dále jen „NIS“) bylo uloženo **předsedovi vlády a ministrům školství, mládeže a tělovýchovy a průmyslu a obchodu aktualizovat NP VaVaI v souladu s NIS a předložit ji vládě do 31. prosince 2012.**

Vyhodnocení jednotlivých opatření NP VaVaI v tomto dokumentu má jednotnou strukturu:

- název opatření, jeho specifikace, termín plnění a odpovědnost,
- popis a současný stav plnění opatření,
- doporučení pro aktualizaci NP

Vzhledem k tomu, že tento dokument byl zpracován přibližně v polovině doby platnosti NP VaVaI, je většina opatření splněna pouze částečně.

1. Cíl 1: Zavést strategické řízení na všech úrovních

Cílem je zavést strategické řízení VaVaI na ústřední úrovni založené na důsledném soustavném vyhodnocování dopadů NP VaVaI a systematické analytické činnosti v této oblasti. Všechny tyto součásti strategického řízení budou efektivně využívány k pružnému reagování politiky výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „VaVaI“) na měnící se podmínky rozvoje znalostní společnosti. Zavedení strategického řízení je klíčové také na úrovni jednotlivých výzkumných organizací, a to zejména v souvislosti s posílením třetí role vysokých škol (resp. druhé role výzkumných institucí).

1.1. A 1-1: Zřídit jeden koordinační orgán na ústřední úrovni státní správy s odpovědností za VaVaI.

Specifikace:

Za účelem zavedení strategického řízení VaVaI a zefektivnění systému veřejné podpory VaVaI bude vytvořen koordinační orgán, jemuž bude svěřena odpovědnost za strategické řízení VaVaI, včetně koordinace veřejné podpory VaVaI. Koordinační orgán vznikne v r. 2013 transformací současné RVV, která značnou část těchto aktivit již plní. V oblasti řízení politiky VaVaI bude tento orgán zejména koordinovat aktivity jednotlivých ústředních orgánů státní správy v oblasti politiky VaVaI, v oblasti veřejné podpory VaVaI pak bude koordinační orgán zejména navrhopvat vládě alokaci státních výdajů na VaV (institucionálních i účelových), vyhodnocovat účelnost vynaložených prostředků ve vazbě na dosažené výsledky a stanovovat prioritní směry pro zacílení veřejné podpory aplikovaného výzkumu. Součástí koordinačního orgánu bude rada složená z předních odborníků základního a aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Vedoucí koordinačního orgánu, který bude zároveň členem vlády, bude mít k dispozici dostatečné lidské a finanční kapacity pro strategické řízení systému VaVaI a vykonávání běžné agendy spojené s koordinací veřejné podpory VaVaI.

Termín: 2013

Odpovědnost: vláda na návrh RVVI

Popis a současný stav:

V současné době jsou pravomoci za oblast VaVaI rozděleny podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, mezi MŠMT, které je ústředním správním orgánem odpovědným za výzkum a vývoj a RVVI, která je odborným a poradním orgánem vlády pro oblast VaVaI. V oblasti svých působností mají pravomoci i ústřední a jiné správní úřady, které jsou oprávněny poskytovat podporu VaVaI ze svých rozpočtových kapitol a odpovídají zejména za přípravu koncepcí VaVaI a jejich realizaci, přípravu a realizaci programů a dalších aktivit VaVaI a kontrolu využití účelové nebo institucionální podpory poskytnuté ze svých rozpočtových kapitol.

Nejvýznamnější roli v koordinaci systému VaVaI v ČR má RVVI, která podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, zajišťuje zejména přípravu NP VaVaI (ve spolupráci s MŠMT) a kontrolu její realizace, zpracování priorit aplikovaného VaVaI, hodnocení výsledků výzkumných organizací (dále jen VO), včetně přípravy metodiky hodnocení, hodnocení výsledků ukončených programů, zpracování stanovisek k materiálům předkládaným vládě za oblast VaVaI, jednání s poradními orgány pro VaVaI v EU a jednotlivých členských zemí a zpracování návrhu střednědobého výhledu podpory VaVaI a návrh výše celkových výdajů na VaVaI jednotlivých rozpočtových kapitol.

I když RVVI hraje významnou roli v koordinaci řízení a financování systému VaVaI v ČR, její transformace na koordinační orgán se dosud neuskutečnila.

Modely účinnější koordinace systému VaVaI:

- **Transformace RVVI na „virtuální“ ministerstvo** pro VaVaI, spočívající v převedení všech kompetencí v oblasti VaVaI na RVVI. S tím souvisí nezbytnost posílení zastoupení jednotlivých poskytovatelů v RVVI, změna právní formy a vytvoření dostatečného administrativního zázemí pro vykonávání exekutivních funkcí.
- **Transformace RVVI na koordinační orgán.** Tato transformace by měla být spojena s vytvořením duálního modelu uspořádání systému VaVaI, tj. převedením odpovědností za politiku VaVaI na MŠMT a Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO).

Různé oblasti VaVaI byly v širším kontextu posouzeny i v Mezinárodním auditu VaVaI (dále jen „Audit“). V závěrečné zprávě auditu systému VaVaI a zejména jeho druhé příloze věnované otázkám řízení VaV v ČR byla také analyzována koordinace VaVaI v ČR a možnosti jejího zlepšení. Mezi hlavní doporučení auditu v této oblasti patří profesionalizace a odpolitizování státní správy, vytvoření rady pro VaVaI, která se bude zabývat strategickými otázkami rozvoje českého systému VaVaI (nikoliv pouze tvorbou rozpočtu a hodnocením VaVaI) a ve které by měla být zastoupena odpovědná ministerstva a vytvoření systému „měkkého řízení“ založeného na dialogu mezi tvůrci politiky, poskytovateli podpory a realizátory VaV.

Otázkám koordinace byla věnována pozornost také v Individuálním projektu národním a rovněž byla v období let 2009 až 2011 diskutována na různých jednáních, zejména v rámci tzv. kulatých stolů o financování výzkumu a vývoje v ČR, které probíhaly v druhé polovině roku 2009.

Doporučení pro aktualizaci:

Vzhledem k tomu, že v koordinaci systému řízení a financování VaVaI existuje dosud řada problematických míst, je nutné zlepšení koordinace považovat za jednu z priorit dalšího rozvoje NIS ČR. **Aktualizovaná NP VaVaI by měla akcentovat potřebu zefektivnění systému řízení VaVaI.**

1.2. A 1-2 Zahájit činnost Technologické agentury ČR v souladu s novelou zákona č. 130/2002 Sb.

Specifikace:

Důležitou součástí efektivního systému veřejné podpory VaVaI je také efektivní implementační struktura. Zatímco účelová podpora základního výzkumu je v ČR dostatečně koncentrována (s dominantním postavením Grantové agentury ČR), účelová podpora aplikovaného výzkumu je značně fragmentována. Za účelem koncentrace (a tím zefektivnění) podpory aplikovaného výzkumu je v novelizovaném zákoně č. 130/2002 Sb. upravena působnost Technologické agentury ČR (TA ČR). V souladu s tímto zákonem budou ustanoveny orgány Technologické agentury a zahájena její činnost spočívající v rozdělování postupně rostoucích státních výdajů na aplikovaný výzkum spadající do jejich působnosti, které začnou být poskytovány TA ČR v roce 2011. Po vyhodnocení činnosti TA ČR bude připravena II. etapa rozvoje zahrnující optimalizaci jejich aktivit a organizační struktury.

Termín: 2010

Odpovědnost: RVVI

Popis a současný stav:

Technologická agentura ČR (TA ČR) byla zřízena 1. července 2009 zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, a zahájila svou činnost v polovině října 2009. Zároveň byly ustanoveny ústřední orgány TA ČR - předseda, předsednictvo, výzkumná a kontrolní rada. Organizační a administrativní činnost agentury je zajišťována Kanceláří TA ČR. Jako poradní orgány TA ČR byly ustanoveny oborové komise, které hodnotí návrhy programových projektů s žádostmi o udělení podpory VaVaI.

TA ČR v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. zajišťuje přípravu a realizaci programů aplikovaného VaVaI pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve VaVaI na podporu projektů a zadávání veřejných zakázek a poskytuje účelovou podporu na řešení programových projektů. Od roku 2010 do konce roku 2011 byly vyhlášeny celkem čtyři programy (Alfa, Beta, Omega a Centra kompetence). Účelové prostředky poskytované prostřednictvím TA ČR v letech 2011 až 2014 budou postupně narůstat (2011 – 780,1 mil. Kč, 2012 - 2 085,8 mil. Kč, 2013 - 2 258,5 mil. Kč, 2014 - 2 464,4 mil. Kč).

Vymezení úlohy TA ČR zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, v oblasti přípravy programů podpory VaV není jednoznačné, tj. zda by měla být úlohou TA ČR v systému podpory VaVaI pouze implementace programů podpory nebo zda by měla TA ČR tyto programy rovněž připravovat. TA ČR na rozdíl od obdobných zahraničních agentur, nespadá do působnosti žádného ústředního orgánu státní správy (ministerstva).

RVVI by měla vydat jednoznačný výklad a s ním související instrukci pro TA ČR a všechny správní úřady, které mají odpovědnosti v oblasti VaVaI a přitom nejsou poskytovateli účelové

podpory VaV, jak postupovat v procesu přípravy, předkládání a implementace programů účelové podpory VaV realizovaných TA ČR. Dále by předsednictvo TA ČR společně s výzkumnou radou TA ČR mělo formulovat dlouhodobou strategii, která bude určovat směr rozvoje TA ČR, cílový stav z hlediska pozice TA ČR v NIS, rozšíření programového portfolia a další aktivity na podporu VaVaI a kultivaci inovačního prostředí. K podobným závěrům došel i Mezinárodní audit systému VaVaI v ČR, který v této souvislosti doporučuje zavést dvoupilířový systém financování VaVaI, ve kterém bude jasně definován rozsah a způsoby financování GA ČR a TA ČR, včetně jejich odpovědností v systému VaVaI.

Strategie TAČR byla připravena a projednána na podzim roku 2011 RVVI. V současné době je připravován implementační plán pro její realizaci.

Doporučení pro aktualizaci:

Protože role TA ČR a její pozice v NIS není v současné době optimální navrhuje se do aktualizované NP VaVaI zařadit opatření, které bude směřovat k lepšímu zasazení TA ČR do NIS a vyjasnění její role v přípravě a implementaci programů VaVaI (tj. zaměřené na II. etapu rozvoje TA ČR). Toto musí být uskutečněno v souladu s realizací opatření NP VaVaI A 1-1, které směřuje k vytvoření efektivního systému řízení VaVaI po schválení nových priorit orientovaného VaVaI (viz opatření A 2-2). Dále je nezbytné zajistit, aby v současné době již vyhlášené programy TA ČR a nově vyhlášené programy odpovídaly svým zaměřením stanoveným prioritám orientovaného VaVaI a zároveň byly podporovány strategicky významné projekty odpovídající dlouhodobým potřebám ČR.

1.3. A 1-3: Z prostředků státního rozpočtu průběžně podporovat realizaci a aktualizaci NP VaVaI.

Specifikace:

Nedílnou součástí strategického řízení politiky VaVaI je soustavné sledování a vyhodnocování systému VaVaI a poskytování odborného analyticko-koncepčního zázemí pro politiku VaVaI (think-tank pro politiku VaVaI). Tvorba analýz a podkladových studií a jejich účelné využívání decisní sférou je žádoucí nejen ve fázi přípravy politiky VaVaI, ale také v průběhu její realizace, kdy na jejich základě mohou být implementována případná korekční opatření. V letech 2009–2013 bude tato podpůrná činnost pro politiku VaVaI podporována z prostředků k tomuto účelu již vyčleněných na činnost RVV jako výzkum pro potřeby státní správy realizovaný podle zákona o veřejných zakázkách. V dalších letech bude z prostředků nově zřízeného koordinačního orgánu podporována kontinuální činnost organizace, která se bude připravě podkladových analýz, hodnotících zpráv, výhledových a koncepčních studií v oblasti VaVaI systematicky věnovat. Za účelem zabezpečení systematického přístupu bude tato odborná činnost pro strategické řízení VaVaI zajišťována organizací na základě dlouhodobé smlouvy uzavřené nově zřízeným koordinačním orgánem, který bude poskytnuté výstupy následně využívat pro strategické řízení politiky VaVaI a pro zaměření veřejné podpory aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací.

Termín: od 2009

Odpovědnost: do 2013 RVV,
od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Popis a současný stav:

Pro účely aktualizace NP VaVaI byla Úřadem vlády ČR vypsána veřejná zakázka „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“, v jejímž rámci je průběžně sledováno plnění jednotlivých aktivit NP VaVaI, dále jsou navrhována doporučení pro aktualizaci NP VaVaI. Zakázka je plánována na období let 2010 až 2013 a její celkový rozpočet je přibližně 30 mil. Kč.

Do dubna 2012 bylo rámci této veřejné zakázky k jednotlivým aktivitám NP VaVaI zpracováno a Úřadu vlády předáno 25 studií a další výstupy budou zpracovány v letech 2012 až 2013.

Doporučení pro aktualizaci:

Monitorování a hodnocení jednotlivých opatření NP VaVaI patří ke standardním nástrojům strategického přístupu k tvorbě a implementaci politiky VaVaI, je **potřebné zajistit analyticko-koncepční zázemí také po roce 2014.**

1.4. A 1-4: Posílit roli manažerského řízení vysokých škol a ostatních výzkumných organizací

Specifikace:

Kromě ústřední úrovně státní správy systému VaVaI je potřebné zlepšit manažerské řízení také na vysokých školách i v ostatních veřejných výzkumných organizacích s cílem posílení třetí role vysokých škol a výzkumných institucí. K posílení manažerského řízení vysokých škol a ostatních výzkumných organizací přispěje vhodná forma zapojení zástupců dalších sektorů do řízení těchto institucí. Nedílnou součástí strategického řízení výzkumu na úrovni institucí je koncepční přístup k realizaci výsledků VaV v praxi.

Termín: od 2011

Odpovědnost: MŠMT

Popis a současný stav:

V období 2009 – duben 2012 realizováno několik projektů terciárního vzdělávání výzkumu a vývoje, které si kladou za cíl posílit řízení VŠ a dalších VO. Konkrétně se jedná o následující individuální projekty národní (dále jen „IPn“), které jsou spolufinancovány Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR:

- Reforma terciárního vzdělávání
- Efektivní instituce
- Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití (EF-TRANS).

Přestože plnění tohoto opatření bude v širších souvislostech zpracováno v průběhu letošního roku, závěr, že manažerské řízení ve výzkumu na vysokých školách zaostává, vyplynul i ze studie TC AV s názvem „Podpora vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví a motivace spolupráce s aplikačním sektorem“. V této studii je na základě zhodnocení dlouhodobých záměrů VŠ, strategických dokumentů veřejných výzkumných institucí a souvisejících směrnic konstatováno, že ve veřejném

výzkumu chybí dlouhodobé strategie rozvoje, které by představily efektivní nástroj manažerského řízení těchto organizací.

Doporučení pro aktualizaci:

Vzhledem k tomu, že se jedná o opatření, které má být plněno od roku 2011 a k významnějšímu posílení manažerského řízení VŠ a dalších výzkumných organizací zatím nedošlo, je třeba, aby opatření bylo do **aktualizované verze NP VaVaI promítnuto**. Současně bude potřebné do připravovaného vysokoškolského zákona zakotvit efektivní model manažerského řízení.

2. Cíl 2: Zacílit veřejnou podporu VaVaI na potřeby udržitelného rozvoje

Za účelem koncentrace kapacit a zdrojů pro dosahování v praxi uplatitelných výsledků výzkumu budou náročným a odborným způsobem identifikovány potřeby společnosti a výzkumné směry, které napomohou tyto potřeby naplňovat. Těmto výzkumným směrům bude věnována mimořádná pozornost při formulaci politiky VaVaI a rozdělování veřejných prostředků na aplikovaný výzkum a vývoj.

2.1. A 2-1: Přehodnotit priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ve vazbě na potřeby udržitelného rozvoje ČR.

Specifikace:

Veřejná podpora aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací bude nadále poskytována především ve vazbě na potřeby aplikační sféry zakotvené v prioritních směrech aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací budou stanoveny podle cílů, jichž má být prostřednictvím výzkumu dosaženo a ve vazbě na potřeby udržitelného rozvoje ČR ve všech třech jeho pilířích (ekonomický, sociální a environmentální rozvoj), dosahované výsledky, tradici VaV, existující kapacity ve výzkumné sféře i očekávané trendy ve VaV a technologiích. Priority budou stanovovány nezávislým a odborným způsobem. Proces přípravy priorit bude otevřený a transparentní, důraz bude kladen na zapojení uživatelů výsledků VaV (aplikační sféry) a spolufinancování ze soukromých zdrojů. Pro identifikaci strategických oblastí českého výzkumu, vývoje a inovací budou využity zevrubné analýzy výzkumného a inovačního potenciálu ČR a výhledové studie (foresight) vypracované nezávislou odbornou organizací pro systematickou přípravu podkladových analýz a výhledových studií v oblasti VaVaI (viz též aktivita A 1-3). Oproti stávajícím prioritám aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací budou prioritní směry do budoucna redukovány (tematicky i počtem).

Termín: 2011

Odpovědnost: RVV

Popis a současný stav:

Priority aplikovaného VaVaI na léta 2009-2011 tvoří přílohu NP VaVaI. Jsou definovány jako tematické priority perspektivních výzkumných směrů, které mají přínos pro ekonomiku, její konkurenceschopnost a udržitelný rozvoj. RVVI konstatovala, že tyto priority byly formulovány velmi komplexně a nebyly dostatečně zacíleny na oblasti, které odpovídají aktuálním potřebám socioekonomického rozvoje ČR.

V návaznosti na NP VaVaI připravila RVVI nové Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „Priority VaVaI“) v návaznosti na NP VaVaI. Priority byly připraveny v souladu s Principy pro přípravu národních priorit VaVaI (dále jen „Principy“), které schválila vláda dne 6. dubna 2011 usnesením vlády č. 244.

Na základě schválených principů byla ustavena Koordinační rada expertů, která definovala 6 prioritních oblastí. Pro rozpracování definovaných oblastí byly ustaveny expertní panely, které v období od června do října 2011 podrobně stanovily cíle jednotlivých oblastí.

Na základě výsledků práce panelu expertů zpracovala Koordinační rada expertů konečný návrh Priorit VaVaI a vypracovala souhrnnou zprávu, kterou následně předložila panelu poskytovatelů. Po zohlednění připomínek panelu poskytovatelů byl zpracován materiál Priority VaVaI pro jednání vlády.

Priority VaVaI jsou výsledkem práce desítek národních expertů z různých sektorů a vědních oblastí, kteří se na jeho přípravě podíleli v průběhu května 2011 až ledna 2012. Vzhledem k zastoupení renomovaných odborníků z řad všech vědních oblastí a kategorií aktérů VaVaI lze konstatovat, že Priority VaVaI byly zpracovány a diskutovány s maximálním možným zřetelem na podmínky VaVaI v ČR.

Priority VaVaI jsou na období do roku 2030 s postupným plněním. V rámci definovaných 6 prioritních oblastí je 24 podoblastí s celkovým počtem 170 konkrétních cílů.

V květnu 2012 byl materiál rozeslán do meziresortního připomínkového řízení a do konce června bude předložen ke schválení vládě.

Navržené prioritní oblasti představují dlouhodobé cíle společnosti, které odrážejí nejvýznamnější současné a očekávané výzvy a příležitosti pro rozvoj společnosti ČR v časovém horizontu 2030. Priority VaVaI orientovaného výzkumu zároveň zohledňují tvůrčí kapacity ČR ve VaVaI (lidské zdroje, výzkumnou infrastrukturu, dosavadní výsledky, zapojení do mezinárodního výzkumu) a potenciál aplikační sféry pro úspěšnou transformaci výsledků VaVaI do inovací.

Nově stanovené priority budou využívány při formulaci programů účelové podpory VaVaI. Zároveň se předpokládá, že nové priority budou zohledněny pro rozdělování institucionální podpory na rozvoj VO. Priority budou rovněž využívány při přípravě návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVaI.

Doporučení pro aktualizaci:

Nové priority VaVaI byly stanoveny a odpovídají dlouhodobým potřebám společnosti (v horizontu roku 2030). **Je nezbytné zajistit, aby byly využity pro formulaci všech nových programů účelové podpory VaV a podle možností i pro modifikaci zaměření již vyhlášených programů (viz opatření A 2-2).**

V nových prioritách je stanoveno, že budou po pěti letech aktualizovány a toto opatření by mělo být zahrnuto do aktualizované NP VaVaI. Při této aktualizaci by měl být zohledněn vývoj společnosti, světové trendy, výsledky a dopady realizovaných programů VaVaI.

2.2. A 2-2: Veřejnou podporu přednostně směřovat na VaVaI v prioritách odpovídajících potřebám společnosti a znalostní ekonomiky ČR.

Znění aktivity:

Identifikované priority budou transformovány do programů účelové podpory aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, které budou vyhlašovány Technologickou agenturou ČR a dalšími poskytovateli veřejné podpory. Při stanovení priorit aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací (viz aktivita A 2-1) bude zároveň odborným způsobem kvantifikováno, jaký podíl veřejných finančních prostředků bude vyčleněn na účelovou podporu aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací v identifikovaných prioritách. Zároveň bude kladen důraz na zajištění vazby základního výzkumu na další fáze inovačního procesu (aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a realizaci jejich výsledků v inovacích), a to zejména v prioritách odpovídajících potřebám společnosti a znalostní ekonomiky ČR.

Termín: 2012 - vyhlášení veřejných soutěží, **Odpovědnost:** TA ČR ve spolupráci s RVV
2013 – financování projektů (resp. od roku 2013 s nově zřízeným
koordináčním orgánem) a s GA ČR

Popis a současný stav:

Současné programy účelové podpory VaVaI se na Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na léta 2009 - 2011 zpravidla odkazují, ale vzhledem k tematicky širokému záběru priorit, jde většinou o vazbu formální.

Nové priority (způsob jejich stanovení je podrobněji popsán ve vyhodnocení aktivity A 2-1) lépe odpovídají očekávaným potřebám společnosti v horizontu roku 2030 a jsou stanoveny jako dlouhodobé výzkumné cíle, jejichž splnění přispěje k socioekonomickému rozvoji ČR. **Schválení nových priorit vládou se však předpokládá až v polovině roku 2012, a z tohoto důvodu lze ve vyhlášení programů očekávat přibližně roční skluz oproti stanoveným termínům.**

Programy, jejichž zaměření bude odpovídat nově stanoveným prioritám, musí pokrývat všechny fáze inovačního procesu od základního výzkumu, přes výzkum aplikovaný až po experimentální vývoj a inovace, resp. programy podpory jednotlivých fází VaV musí na sebe navazovat.

Doporučení pro aktualizaci:

Vzhledem k tomu, že nové priority orientovaného VaVaI budou pravděpodobně schváleny vládou ČR v polovině roku 2012 (termín předložení materiálu na jednání vlády je 30. června 2012), lze očekávat, že nové programy, které budou svým zaměřením odpovídat novým prioritám, budou vyhlašovány v roce 2013.

Protože stávající vyhlášené programy účelové podpory odpovídají svým zaměřením Prioritám aplikovaného VaVaI na léta 2009 – 2011, doporučuje se v rámci tohoto opatření po schválení nových priorit vládou ČR, **provést kontrolu a případné přehodnocení stávajících programů podpory VaVaI z hlediska naplňování nově stanovených prioritních cílů.**

Dále bude třeba **zabezpečit koordinaci přípravy a vyhlášení nových programů** (zejména při vyhlášení programů různými poskytovateli účelové podpory) a zabránit případnému překrývání i mezerám.

Pro dosažení dostatečného množství finančních prostředků a lidských zdrojů je zapotřebí **veřejnou podporu soustředit do omezeného počtu poskytovatelů podpory** a podporovat projekty strategického významu.

Nové priority orientovaného VaVaI by měly být reflektovány v zaměření operačních programů pro nové programovací období 2014 až 2020 (2014+) a do jisté míry i při rozdělování institucionální podpory VaV. Tuto skutečnost je nutné uvážit při formulaci opatření zaměřených na přípravu a implementaci nových operačních programů a rozdělování institucionální podpory (aktivity A 3-1, A 3-4 a A 4-4 současné NP VaVaI). V aktualizaci NP VaVaI je také zapotřebí věnovat pozornost vazbám nových národních priorit VaVaI na priority evropského výzkumu (aktivita A 5-3 současné NP VaVaI).

3. Cíl 3: Zvýšit efektivitu systému veřejné podpory VaVaI

Jedním ze základních předpokladů pro vyvážený rozvoj národního inovačního systému je efektivní systém veřejné podpory výzkumu a vývoje. Cílem je nastavit mechanismy pro poskytování, využití a evaluaci veřejné podpory VaVaI tak, aby tato podpora přispívala k excelenci českého výzkumu a využitelnosti výsledků VaV v inovacích.

3.1. A 3-1: Institucionální podporu VaV rozdělovat podle hodnocení výsledků VaV výzkumných organizací.

Specifikace:

Institucionální podpora tvoří a bude tvořit v budoucnosti (i přes posílení důrazu na účelovou podporu) významnou část veřejných prostředků na VaV. Důležitým předpokladem pro zajištění efektivity veřejných prostředků investovaných do VaV formou institucionální podpory je důsledné a pravidelné vyhodnocování výzkumných výsledků podpořených institucí. Systém hodnocení dopadů institucionální podpory bude transparentní a z hlediska vazby objemu podpory na dosahované výsledky dostatečně motivační. Reforma stanovuje metodiku hodnocení výsledků na základě bibliometrických dat, patentové aktivity a dalších ukazatelů, týkajících se využití výsledků VaV. Tato metodika bude dále rozpracována tak, aby více refleктоvala kvalitu výsledků jak z hlediska excelence, tak i z hlediska jejich využitelnosti pro aplikace, a bránila inflačnímu nárůstu počtu málo kvalitních výsledků. Dále budou do systému hodnocení VaV zapracovány výsledky auditu systému veřejné podpory VaVaI realizovaného v souladu s aktivitou A 9-2 (kapitola III.9) s periodou cca pěti let, který bude zahrnovat nejen dosažené výsledky, ale také capacity, strategie a další ukazatele potenciálu pro budoucí rozvoj hodnocených institucí. Institucionální podpora bude od r. 2012 poskytována na úrovni rozpočtových kapitol na základě hodnocení dosažených výsledků, s výjimkou výzkumných záměrů, které končí po r. 2011.

Termín: 2012, resp. 2015

Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013

nově zřízený koordinační orgán

Popis a současný stav:

Podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, je institucionální podpora VaV na dlouhodobý koncepční

rozvoj výzkumným organizacím poskytována na základě zhodnocení výsledků VaV, kterých tato instituce dosáhla v předcházejícím období.

Pro hodnocení výsledků VaV a rozdělování institucionální podpory vypracovala RVVI Metodiku hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů, která je postupně aktualizována. Tato metodika je však již léta podrobována kritice z řad odborné veřejnosti.

Závěrečná zpráva mezinárodního auditu systému VaVaI se rovněž k současné metodice staví kriticky. Mezi nedostatky metodiky je uvedeno zejména její omezení pouze na hodnocení výstupů, což v souvislostech s očekávaným účelovým chováním VO (tvorba výstupů s cílem maximalizovat počet získaných bodů a získat vyšší podporu) vede k obtížné předvídatelnosti výsledného rozdělení institucionální podpory. Kritizováno je i nedostatečné reflektování rozdílů mezi vědními disciplínami a různými typy VO. Důsledkem může být nestabilita systému institucionální podpory, omezení strategicko-koncepčního chování VO a upřednostňování krátkodobých cílů.

Ve zmíněných materiálech jsou v několika alternativách uvedeny návrhy způsobů hodnocení VO a rozdělování institucionální podpory. Konkrétně je navrženo institucionální financování VO podle výkonnostních kontraktů, smíšený model kombinující institucionální financování podle hodnocení výkonnosti s financováním podle historicky nastavených poměrů (současný stav) a institucionální financování výlučně či převážně podle hodnocení minulých výkonů. U každé alternativy jsou také vyjmenovávány její předpokládané výhody a nevýhody.

V únoru 2012 byl zahájen nový IPn s názvem „Efektivní systém hodnocení a financování VaVaI“, jehož cílem je vytvořit efektivní systém veřejné podpory VaVaI v ČR. Výstupem by měl být ověřený návrh nového systému hodnocení VaVaI založený na mezinárodních standardech kvality, který by nahradil stávající metodiku hodnocení výsledků VaVaI v horizontu roku 2015. Projekt by měl být ukončen koncem roku 2013.

Podle usnesení z 271. zasedání RVVI z 30. března 2012 byla platnost Metodiky 2011 prodloužena bez zásadních změn i na rok 2012.

Doporučení pro aktualizaci:

Opatření je třeba věnovat pozornost i v aktualizované NP VaVaI.

Nutné je zohlednit (dále rozpracovat) doporučení navržená ve zprávách mezinárodního auditu VaVaI a závěrů IPn „Efektivní systém hodnocení a financování VaVaI“, který bude ukončen v roce 2013.

3.2. A 3-2: Zvyšovat podíl finančních prostředků na VaV poskytovaných formou účelové podpory.

Specifikace:

Veřejné výdaje na VaV musí odpovídat potřebám znalostní společnosti nejen dynamikou růstu, ale především svou strukturou. Ve veřejných výdajích na VaV bude nadále zvyšován význam účelové podpory, přičemž nárůst finančních prostředků na VaV, který lze očekávat v letech 2012 až 2015, bude přednostně směřovat na účelovou podporu. Cílem je dosáhnout do roku 2015 poměru účelové a institucionální podpory ve výši 60:40 s tím, že v základním výzkumu a v aplikovaném výzkumu a vývoji bude tento poměr odlišný. Zároveň bude vytvořeno dostatečně konkurenční prostředí ve výběru projektů v programech financovaných z účelových veřejných zdrojů, k čemuž přispěje i více koncentrovaný systém implementace

těchto programů (viz následující aktivity). Kromě růstu podílu účelové podpory aplikovaného výzkumu bude zvyšován také podíl finančních prostředků na základní výzkum poskytovaných formou grantových projektů, neboť rovněž výdaje na základní výzkum budou odpovídat potřebě generování nových poznatků, ze kterých vychází ostatní fáze VaVaI. V ČR je podíl prostředků určených na podporu základního výzkumu na celkové veřejné podpoře VaV nižší než v jiných zemích. Podpora základního výzkumu v ČR se od vyspělých zemí liší především v tom, že z jeho účelové podpory grantovými projekty stále ještě není hrazena podstatná část mezd pracovníků, kteří se na řešení projektů podílejí. Mnohaletá nedůslednost poskytovatelů podpory VaV spolu s opožděným prosazením náročnějšího systému hodnocení výsledků VaV vedly k tomu, že převažujícím výsledkem aplikovaného výzkumu byly a jsou články v odborných publikacích, mnohdy i v publikacích nízké úrovně. Podíl veřejných výdajů na základní výzkum bude zvýšen, a to především pro účelovou podporu. Upravený systém hodnocení výsledků VaV zvýší tlak na poskytovatele i příjemce podpory tak, aby se podstatným způsobem zvýšil počet i kvalita výsledků aplikovaného výzkumu bezprostředně využitelných pro nové výrobky, technologie a služby.

Termín: průběžně do r. 2015

Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013

nově zřízený koordinační orgán

Popis a současný stav:

Ze statistických dat vyplývá, že podíl účelové podpory VaV se v ČR dlouhodobě pohybuje na úrovni cca 50 % a blíží se tak hodnotě stanovené v NP VaVaI. Podle Návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na VaVaI na rok 2012 s výhledem na léta 2013 a 2014 celková finanční částka určená pro účelovou podporu VaV v příštích letech v letech 2011 až 2014 ještě mírně poroste:

- 2011: 12,464 mld. Kč, 48,1 % účelové podpory;
- 2012: 13,083 mld. Kč, 50,5 % účelové podpory;
- 2013: 12,922 mld. Kč, 49,9 % účelové podpory;
- 2014: 13,629 mld. Kč, 52,6 % účelové podpory.

Závěrečná zpráva Mezinárodního auditu systému VaVaI v ČR uvádí, že podíl účelové podpory je v současné době ve srovnání s jinými zahraničními zeměmi poměrně vysoký a měl by být snížen ve prospěch institucionálního financování. Důvodem je skutečnost, že nízký poměr institucionálního financování znesnadňuje VO strategicko-koncepční rozvoj.

V souladu s Reformou a zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, došlo také ke snížení počtu poskytovatelů účelové podpory. Účelová podpora je v současné době poskytována z devíti rozpočtových kapitol.

Zvyšuje se konkurenční prostředí pro výběr projektů v programech účelové podpory VaVaI, existují ale velké rozdíly v míře úspěšnosti mezi jednotlivými poskytovateli. Podmínky programů účelové podpory, ve kterých jsou podpořeny 2/3 projektů zařazených do veřejné soutěže, nelze však považovat za dostatečně konkurenční.

Účelová podpora základního výzkumu prostřednictvím grantů je v současné době poskytována zejména z rozpočtové kapitoly GA ČR. Jak vyplývá z Návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na VaVaI na rok 2012 s výhledem na léta 2013 a 2014, účelová podpora poskytovaná GA ČR v letech 2012 až 2014 poroste (2012 - 2,921 mld. Kč, 2013 – 3,267 mld. Kč, 2014 – 3,362 mld. Kč.).

Současný systém hodnocení VaV a rozdělování institucionální podpory VO podle jeho výsledků do jisté zvyšuje tlak na příjemce podpory na počet aplikačně zaměřených výstupů, (v metodice hodnocení je zohledněn počet patentů, užitných a průmyslových vzorů, poloprovozů, prototypů apod., což vede výzkumné pracovníky k tomu, aby vytvářeli započitatelné výsledky, tj. získávali body), bez ohledu na skutečnou komerční hodnotu poznatku, a tedy i jeho kvalitu.

Doporučení pro aktualizaci:

Podíl účelové podpory VaV se řadu let pohybuje na úrovni 50 % a ve střednědobém výhledu státního rozpočtu na VaV na léta 2013 a 2014 mají výdaje poskytované formou účelové podpory i jejich podíl ještě mírně stoupat. **Vzhledem k tomu, že stanovený (a v současné době již prakticky dosažený) poměr mezi účelovým a institucionálním financováním je podle závěrů Mezinárodního auditu systému VaVaI příliš vysoký, podobně zaměřené opatření by nemělo být do aktualizované NP VaVaI již zařazeno.**

Poznámka: Upozorňujeme na skutečnost, že kategorie institucionální či a účelové podpory nejsou jednoznačné a mezinárodně srovnatelné. V ČR je z institucionálních prostředků na VaV hrazena česká spoluúčast na financování projektů podpořených v některých operačních programech (OP PI – Potenciál, OP PI – Prosperita, OP PI – Spolupráce, OP VaVpI, OP VK), která má spíše charakter účelové podpory. Naopak podpora na specifický vysokoškolský výzkum, která má dle způsobu rozdělování spíše charakter institucionální podpory (splnění základních kritérií, nikoliv veřejná soutěž), je formálně řazena mezi účelovou podporu. Další problémové oblasti uvedené v aktivitě A 3-2 jsou řešeny detailněji v jiných aktivitách NP VaVaI.

Opatření je nutno věnovat pozornost i v rámci aktualizované NP VaVaI.

3.3. A 3-3: Důsledně evaluovat všechny programy účelové podpory, nové programy vyhlášovat na základě vyhodnocení dopadů předchozích programů a ve vazbě na výsledky průběžných evaluací tyto programy usměrňovat a modifikovat.

Specifikace:

Veřejné soutěže a zakázky ve VaV jsou (resp. budou) vyhlášovány a administrativně zajišťovány prostřednictvím Grantové agentury ČR (základní výzkum), Technologické agentury ČR (aplikovaný výzkum, vývoj a inovace s výjimkou zemědělského, bezpečnostního, obranného a zdravotnického VaV) a dalšími poskytovateli veřejné podpory (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo zemědělství). Pro zajištění dostatečné efektivity veřejných prostředků investovaných do VaV budou výsledky a dopady všech programů účelové podpory pravidelně vyhodnocovány, a to ve všech fázích jejich implementace (ex-ante, průběžná a ex-post evaluace). Nové programy účelové podpory budou vyhlášovány až na základě výsledků důsledné evaluace předchozích programů a podle jejich průběžné evaluace budou tyto programy dále usměrňovány nebo modifikovány. Zaměření programů účelové podpory aplikovaného výzkumu bude důsledně odpovídat prioritám rozvoje znalostní společnosti a potřebám uživatelské sféry (viz též kapitola III.2).

Termín: průběžně

Odpovědnost: RVV a všichni poskytovatelé účelové podpory na VaVaI, od roku 2013
nově zřízený koordinací orgán

Popis a současný stav:

Veřejné soutěže a zakázky ve VaV jsou v současné době vyhlašovány a administrativně zajišťovány v souladu s Reformou a zákonem č.130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů. Programy jsou vyhodnocovány podle platné Metodiky hodnocení programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Ze závěrečné zprávy mezinárodního auditu systému VaVaI vyplynulo, že evaluace programů v ČR je dosud zcela nedostatečná. Hodnocení jsou prováděna formálně, příliš velký důraz je kladen na kvantitativní měření výstupů, přičemž není posuzován přínos ani dopad programů. Výsledky hodnocení také zpravidla nejsou využívány pro přípravu nových nebo navazujících programů či jiných opatření politiky VaVaI.

Doporučení pro aktualizaci:

Opatření je **nutné zachovat i v aktualizované NP VaVaI** a je ho nutné zařadit mezi priority aktualizované NP VaVaI. V případě hodnocení programů účelové podpory je nezbytné přejít od formálního hodnocení splnění výstupů k hodnocení jejich přínosů a zejména dopadů programů. **Aktualizovaná NP VaVaI by se proto měla zaměřit na rozvoj systému pro hodnocení programů ve všech jejích fázích (ex ante, průběžné a ex post).**

3.4. A 3-4: Podporovat vznik a rozvoj velké infrastruktury pro VaVaI při současném nastavení udržitelného mechanismu financování provozu.

Specifikace:

Podpora vzniku a rozvoje velké infrastruktury pro VaVaI patří mezi významné cíle Reformy a legislativně je upravena v novele zákona č. 130/2002 Sb. Ve vazbě na tyto dokumenty a v souladu s Meziresortní koncepcí podpory velkých infrastruktur pro VaV do roku 2015, připravenou MŠMT, bude výstavba velké infrastruktury podporována z OP VaVpI a na území Prahy (region mimo cíl evropské regionální politiky Konvergence) z OP Konkurenceschopnost a především z národního programu Investiční rozvoj výzkumu a vývoje. Při budování velké infrastruktury bude zdůrazňována zejména vazba na priority udržitelného rozvoje ČR, udržitelné financování, vazba na velké evropské infrastruktury pro výzkum a zapojení do vzdělávání výzkumníků a studentů. Provoz velké infrastruktury bude v souladu s výše zmíněnou koncepcí MŠMT financován z institucionální podpory, účelové podpory, z prostředků mezinárodních programů pro výzkum a ze soukromých prostředků.

Termín: průběžně do 2015 – realizace OP VaVpI

Odpovědnost: MŠMT

2012 – vyhlášení národního programu Podpora velkých infrastruktur / Investiční rozvoj VaV;
2014 – zahájení programu na podporu zahájení činnosti infrastruktury pořízené z OPVaVpI a jiných zdrojů;

Popis a současný stav:

Výstavba infrastruktur pro VaVaI je podporována v rámci OP Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI) a jeho PO 1 - Evropská centra excelence. V této PO byla vyhlášena v červnu 2009 výzva s rozpočtem 17 mld. Kč a uzávěrkou v listopadu 2009. Ve výzvě bylo vybráno

celkem 7 projektů center excellence. Rozpočet 5 projektů, které byly schváleny Evropskou komisí, přesáhl 1 mld. Kč (CEITEC - 5,2 mld. Kč; FNUSA - ICRC - 2,4 mld. Kč; IT4Innovations - 1,8 mld. Kč; ELI - 6,8 mld. a BIOCEV - cca 2,3 mld. Kč).

V Praze je rozvoj infrastruktur pro VaVaI podporován z OP Praha – Konkurenceschopnost, kde je v rámci PO3 - Inovace a podnikání a oblasti podpory 3.1 Rozvoj inovačního prostředí a partnerství mezi základnou VaV a praxí je možné podpořit rozvoj infrastruktury pro výzkum a technologický rozvoj. Ve třech výzvách v této oblasti podpory bylo schváleno více než 30 projektů, z toho 7 projektů mělo rozpočet přesahující 70. mil. Kč.

Národní program Podpora velkých infrastruktur / Investiční rozvoj VaV, jehož realizace je navržena v aktivitě A 3-4, byl sice zařazen v návrhu výdajů státního rozpočtu na VaV na rok 2010 (ve střednědobém výhledu s počátkem financování od roku 2012), avšak vyhlášen nebyl a s jeho vyhlášením se v návrhu výdajů na VaV ze státního rozpočtu pro rok 2012 již nepočítá.

Obory, ve kterých budou působit nově budované velké výzkumné infrastruktury, rámcově odpovídají zaměření nových priorit orientovaného VaVaI (viz aktivita A 2-1). V návrzích projektů do PO 1 (i PO 2, viz vyhodnocení aktivity A 4-4) museli jejich předkladatelé zpracovat Studii proveditelnosti a Analýzu přínosů a nákladů. Studie proveditelnosti mj. obsahovala informace o zdrojích pro zajištění finanční udržitelnosti (mezinárodní granty, smluvní výzkum apod.). Mezi cíle projektů je také zařazena oblast rozvoje lidských zdrojů (např. vzdělávání výzkumných pracovníků a studentů). Velké výzkumné infrastruktury jsou součástí Cestovní mapy ČR velkých infrastruktur pro VaVaI, která vznikla ve vazbě na evropskou cestovní mapu – European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) Roadmap a odráží zapojení českých velkých infrastruktur do Evropského výzkumného prostoru.

Program na podporu zahájení činnosti výzkumné infrastruktury, která byla vybudována s využitím finančních prostředků OP VaVpI a jiných zdrojů, je zahrnut v návrhu rozpočtu na rok 2012 (v rozpočtové kapitole MŠMT). Z tohoto návrhu rozpočtu vyplývá, že v roce 2013 budou vyhlášeny programy „Národní program udržitelnosti I“ a „Národní program udržitelnosti II“ s předpokládaným finančním nárůstem z cca 0,256 mld. Kč v roce 2013 na cca 1,038 mld. Kč v roce 2014.

Doporučení pro aktualizaci:

Při aktualizaci NP VaVaI je nutné **věnovat pozornost zajištění dlouhodobé udržitelnosti velké výzkumné infrastruktury** (zejména zajištění finančních prostředků ze soukromých zdrojů), vytváření vazeb na mezinárodní výzkum a zapojení výzkumných infrastruktur do vzdělávání výzkumných pracovníků a studentů. **Neméně významné je rozvíjet vazby infrastruktur na společnost a směřování VaV realizovaného v těchto infrastrukturách** podle nově stanovených priorit orientovaného VaVaI.

3.5. A 3-5: Rozšířit současný informační systém VaVaI za účelem zlepšení managementu znalostí státní správy i soukromé sféry.

Specifikace:

Informace o projektech VaV financovaných z veřejných zdrojů a jejich výstupech jsou v současné době dostupné v Informačním systému výzkumu a vývoje (dále jen „IS VaV“). V souladu s Reformou a novelou zákona č. 130/2002 Sb. bude IS VaV rozšířen o monitorování projektů z oblasti inovací. Rejstřík informací o výsledcích, který obsahuje údaje popisující

dosažené výsledky (jako jsou např. název a druh výsledku, jeho popis, rok uplatnění a stupeň důvěrnosti údajů) bude pro lepší využívání znalostí vzniklých ve veřejném sektoru rozšířen o další informace, jenž zlepší využitelnost vzniklých výsledků v inovacích v podnikové sféře. Jedná se zejména o údaje, které potenciálním uživatelům umožní získat základní informace o náročnosti dalšího VaV nezbytného pro dotažení daného poznatku do stádia komerční využitelnosti, včetně časové a finanční náročnosti dalšího vývoje. Podrobně stanovuje cíle a termíny rozvoje Koncepce Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací schválená usnesením vlády ze dne 3. listopadu 2008 č. 1335.

Termín: od r. 2009

Odpovědnost: RVV

Popis a současný stav:

Cíle a obsah Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen IS VaVaI), práva, povinnosti a postup při předání, zařazení, zpracování a poskytování údajů jsou stanoveny zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, nařízením vlády č. 267/2002 Sb., o informačním systému výzkumu a vývoje (které bylo od 1. ledna 2010 nahrazeno nařízením vlády č. 397/2009 Sb., o IS VaVaI), zvláštními právními předpisy a Provozním řádem IS VaVaI. V současné době jsou do informačního systému zařazeny i informace o projektech z oblasti inovací.

V dubnu 2011 byla vládou schválena nová koncepce IS VaVaI na období 2012 až 2015. V koncepci je definováno celkem 23 konkrétních a cílených opatření, která mají být realizována především v roce 2012. Mezi navrženými změnami a rozšířením IS VaVaI není konkrétně uvedeno zlepšení managementu znalostí. Mezi příležitostmi pro zlepšení systému je však uvedeno, že by informace měly umožňovat sledování životního cyklu výsledků (ve spolupráci s Úřadem průmyslového vlastnictví) a v této souvislosti je navrženo opatření č. 22 Zavedení informace o životním cyklu aplikovaných výsledků a výsledků chráněných podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné činnosti, které má termín splnění 31. 12. 2012.

Doporučení pro aktualizaci:

I když je mezi opatřeními v nové koncepci IS VaVaI zařazeno jeho rozšíření o sledování životního cyklu výsledků (s termínem realizace konec roku 2012), **k výraznému zlepšení využitelnosti IS VaVaI pro potřeby zlepšení managementu znalostí zatím nedošlo.** Zvýšení informovanosti potenciálních uživatelů výsledků VaV o možnostech využití nových poznatků v praxi (jako je například odhad časové a finanční náročnosti dalšího VaV nezbytného pro dotažení poznatku do stádia blíže trhu, možné bariéry v tomto procesu apod.) **musí být proto zařazeno i do aktualizované verze NP VaVaI.** Rozšíření IS VaVaI o tyto informace však může být do jisté míry omezeno v důsledku zajištění ochrany informací. Z tohoto důvodu by mělo být uváženo i vytvoření samostatného informačního systému, kde budou uvedeny informace, které umožní podnikům účinnější využití nových poznatků VaV v praxi.

4. Cíl 4: Využívat výsledky VaV v inovacích a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru ve VaVaI

Kromě dosažení excelence výzkumu a vývoje bude v ČR zlepšeno i využívání výsledků VaV v inovacích, které povede k růstu konkurenceschopnosti podnikové sféry, zdraví obyvatel a kvality života v ČR. Cílem je proto zajištění dostatečného množství použitelných

praxi, vytvoření mechanismů pro snadný a rychlý přenos těchto poznatků do praktických aplikací a zvýšení absorpční kapacity aplikační sféry pro využívání nových poznatků VaV v inovacích.

4.1. A 4-1: Ve výzkumných organizacích podporovat vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví.

Specifikace:

Základním předpokladem pro úspěšnou komercializaci nových poznatků VaVaI vznikajících ve výzkumných organizacích jsou účinné strategie pro transfer znalostí, jejichž vytvoření bude finančně podporováno v rámci 3. prioritní osy OP VaVpI. Tyto strategie budou účinným způsobem stimulovat transfer znalostí do praxe, řešit otázky spojené s nakládáním s duševním vlastnictvím (včetně pravidel pro rozdělování prostředků získaných prodejem licencí a práv duševního vlastnictví) a obsahovat zásady pro vznik společností (zejména spin-off firem) založených na nových poznatcích VaV vznikajících v těchto organizacích. Nedílnou součástí každé strategie bude stanovení základních principů její implementace a hodnocení pokroku v této oblasti.

Termín: 2010

Odpovědnost: MŠMT, AV ČR a další zřizovatelé VO

Popis a současný stav:

Opatření je podporováno v rámci 3. prioritní osy OP VaVpI, kde se dosud uskutečnilo celkem pět výzev. Hlavním cílem 3. výzvy s názvem Centra transferu technologií bylo zajistit nastavení procesů pro transfer technologií a podpořit rozvoj transferu technologií mezi VO a aplikační sférou. Rozpočet této výzvy, která byla vyhlášena od října 2010 do konce ledna 2011, činil 1 mld. Kč. Výběrové komise na úrovni Řídicího orgánu postoupila do další fáze schvalování 9 projektů.

Další významnou aktivitou, která v současné době napomáhá k vytváření strategií pro realizaci výsledků VaV v praxi, je IPn Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití (EF-TRANS), jehož cílem je nastavit a pomoci realizovat efektivní transfer znalostí vytvořených ve VO do praxe. V rámci projektu EF-TRANS byla provedena analýza současného právního systému v ČR ve vztahu k transferu znalostí a rozbor zahraničních přístupů k transferu znalostí z veřejného výzkumu do praxe. S využitím těchto analýz bylo poté zpracováno 7 metodických dokumentů (Systém komercializace; Ochrana duševního vlastnictví; Spolupráce s aplikační sférou; Využití licencí; Zakládání firem; Hodnocení výsledků a monitoring a Výchova k podnikání.)

Metodické dokumenty byly zpracovány v průběhu roku 2010 a v roce 2011 se uskutečnilo několik pilotních projektů, ve kterých byly tyto metodiky ověřovány a zároveň pobíhaly v různých městech ČR vzdělávací a školicí akce, kde jsou odborné veřejnosti z VO tyto metodiky prezentovány. Metodiky mohou být vhodným podkladovým dokumentem pro realizaci projektů schválených ve 3. výzvě v PO-3, která byla zaměřena na nastavení procesů pro transfer znalostí z VO do praxe.

Z průzkumu, který byl proveden v rámci studie „Podpora vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví a motivace spolupráce s aplikačním sektorem“ (veřejná zakázka), vyplynulo, že většina VO nemá (resp. v době provedení průzkumu, tj. počátkem roku 2011, neměla) dosud zpracované samostatné strategie pro transfer znalostí (u některých VO je však tato oblast zahrnuta do jejich dlouhodobých záměrů). Směrnice pro komercializaci výsledků VaV (resp. transfer znalostí) jsou sice

zpracovány ve většině VO, avšak tyto dokumenty jsou spíše obecné. CTT jsou personálně poddimenzovány a jejich pracovníci často nemají dostatečné zkušenosti v oblasti spolupráce veřejného výzkumu s podnikovým sektorem. Na neuspokojivý stav v oblasti vytváření strategií a směrnic pro komercializaci a funkčnosti CTT na VO poukázala i analýza zpracovaná v roce 2010 rámci projektu EF-TRANS.

Doporučení pro aktualizaci:

V aktualizované verzi NP VaVaI by měla být tato problematika pojata komplexněji s cílem zvýšit účinnost systémů komercializace VaV na VO a transferu nových poznatků do praxe s využitím systémových i finančních nástrojů. K tomuto účelu by měly být vytvořeny programy, které budou z veřejných zdrojů napomáhat komercializaci VaV a stimulovat VO ke zkvalitnění systému komercializace VaV, jeho účinnějšímu využívání a k lepšímu napojení VO na společnost a její potřeby.

4.2. A 4-2: Stimulovat pracovníky výzkumných organizací k tvorbě poznatků využitelných v inovacích a ke spolupráci s podniky

Specifikace:

Na úrovni výzkumných organizací je také důležité vytvořit motivující systém hodnocení práce výzkumných pracovníků, který kromě kvality výzkumné práce bude u aplikovaného výzkumu dostatečně zohledňovat i praktickou uplatnitelnost dosažených výsledků. Do systému odměňování pracovníků VO proto budou zapracovány účinné mechanismy (tj. pravidla distribuce finančních prostředků získaných z komercializace VaV), které budou dostatečně motivovat výzkumné pracovníky k tvorbě poznatků využitelných v praxi, návrhu inovativních řešení, jejich komercializaci (např. prodejem licencí, zakládáním spin-off firem aj.) i k získávání dalších zakázek z aplikační sféry. K vytvoření takových mechanismů bude výzkumné organizace stimulovat systém hodnocení výsledků VaV, podle něhož bude rozdělována institucionální podpora na VaV (viz aktivita A 3-1).

Termín: 2010

Odpovědnost: MŠMT, AV ČR a další zřizovatelé VO

Popis a současný stav:

Většina výzkumných organizací má již zpracovány směrnice pro komercializaci VaV (pro transfer znalostí). Některé směrnice obsahují i pravidla pro rozdělování příjmů z duševního vlastnictví. Motivační systém výzkumných organizací byl podroben analýze ve studii „Podpora vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví a motivace spolupráce s aplikačním sektorem“ (Veřejná zakázka). Z dotazníkového šetření v rámci této studie bylo zjištěno, že ve výzkumných organizacích existuje řada problematických míst při motivování výzkumných pracovníků k tvorbě poznatků využitelných v praxi. Nejsou stanoveny odměny za jednotlivé výsledky. Pravidla jsou rozptýlena do jednotlivých částí různých interních dokumentů výzkumných organizací, což potlačuje informovanost výzkumných pracovníků o celém systému.

Výzkumné organizace podceňují úlohu nefinanční motivace, která platí zejména u oborů, jejichž výsledkem není patent či jiná forma průmyslově právní ochrany. Na některých místech nefungují uspokojivě centra pro transfer technologií.

Naproti tomu současný systém hodnocení výsledků VaV do jisté míry motivuje výzkumné pracovníky k tvorbě poznatků využitelných v praxi, protože zohledňuje výsledky jako jsou např. patenty, poloprovozy, ověřené technologie, odrůdy, plemena, prototypy atd.

Motivaci pracovníků VO k tvorbě poznatků a k jejich komercializaci rozpracoval IPn EF-TRANS. V rámci projektu byly vytvořeny metodiky, které popisují zásady pro vytváření směrnic pro realizaci poznatků VaV.

Doporučení pro aktualizaci:

V aktualizované NP VaVaI bude k tomuto opatření nezbytné přistupovat komplexněji a zaměřit se na celkové zvýšení účinnosti komercializace VaV z různých aspektů (zajištění všech služeb CTT, finančních zdrojů pro další VaV, rozšiřování vazeb na aplikační sektor apod.).

Zároveň by také měla být upravena současná metodika hodnocení VaV tak, aby byla zohledněna skutečná komerční hodnota poznatků aplikovaného VaV, zapojení VO do spolupráce s aplikační sférou a její vazby na společnost.

4.3. A 4-3: Vyhlásit program na podporu komercializace výsledků VaV vznikajících na vysokých školách a ve veřejných výzkumných institucích.

Specifikace:

Na vysokých školách, výzkumných ústavech a ve sdruženích více výzkumných institucí je podporováno z OP VaVpI (v Praze z OP Praha-Konkurenceschopnost a OP Praha-Adaptabilita) vytvoření center transferu technologií (znalostí), jejichž cílem je napomáhat pracovníkům těchto institucí při komercializaci nových poznatků VaV. Pro zvýšení účinnosti transferu nových poznatků do praxe bude vytvořen program, který bude těmto centrům poskytovat finanční prostředky jak pro jejich činnost (v návaznosti na A 4-10), tj. na poskytování kvalitních poradenských služeb v otázkách komercializace poznatků VaV (například ověření potenciálu poznatku a rozbor možností, jak jej nejlépe využít), tak i pro vlastní komercializaci, ať již pro podporu vzniku nové firmy (spin-off), podání patentové přihlášky apod. Program bude také poskytovat finanční prostředky pro realizaci VaV, který je nezbytný pro dotažení poznatku VaV do praxe.

Termín: 2013

Odpovědnost: MŠMT

Popis a současný stav:

V OP VaVpI, v prioritní ose 3 Komercializace a popularizace byla podpořena v roce 2011 centra transferu technologií. V lednu 2012 byla vyhlášena pro oblast 3.1 Komercializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví výzva na podporu pre-seed aktivit. V rámci této výzvy dojde k podpoře projektů zaměřených na komercializaci nadějných technologií a vynálezů s vysokým aplikačním potenciálem, které vznikají na VŠ a dalších výzkumných organizacích. V projektech nejprve dojde k ověření koncepce a potom nastane příprava komercializace. V druhé polovině roku 2012 bude vyhlášena druhá výzva.

Finanční prostředky z OP VaVpI mohou využít všechny regiony ČR kromě Prahy.

V OP Praha – Konkurenceschopnost je v prioritní ose 3 Inovace a podnikání podporován vznik center pro transfer technologií. Jedná se o část 3.1 Rozvoj inovačního prostředí a partnerství mezi základnou VaV a praxí.

Od roku 2008 do začátku roku 2012 bylo schváleno pro tuto oblast podpory 30 projektů. Mezi schválenými projekty však není projekt, v rámci něhož by vzniklo konkrétní centrum pro transfer technologií. V rámci OP Praha – Adaptabilita jsou podporovány aktivity zaměřené na transfer výsledků VaV do praxe, finanční prostředky na komercializaci však poskytovány nejsou.

Doporučení:

V ČR nejsou dostatečně využívány nové poznatky VaV v praxi, proto je nezbytné aktivity související s komercializací VaV podpořit v dalším období trvání NP VaVaI. Jako vhodné se jeví vytvoření nástroje na podporu komercializace VaV na VŠ a ve veřejných výzkumných organizacích. Vhodným řešením je vznik národního programu pokrývajícího celé území ČR.

Poznámka: V rámci těchto typů programů jsou poskytovány finanční prostředky pro ověření potenciálu nového výzkumného poznatku pro využití v praxi a stanovení koncepce komercializace u nadějných poznatků. V obdobných zahraničních programech je poskytována podpora pro realizaci dalšího VaV a jsou zajištěny vazby na další fáze procesu komercializace jako je například založení technologicky orientované firmy.

Příkladem úspěšného programu může být program TULI z Finska, v rámci kterého je podpora poskytována na různé fáze procesu komercializace. V rámci programu dochází k úvodní evaluaci, během které je předběžně ověřen potenciál poznatku pro komercializaci. Dále je prováděna hlubší evaluace zaměřená na komercializaci poznatku (analýzy trhu) a poslední fázi dochází ke zvýšení komerční hodnoty poznatku VaV např. ověřením funkčnosti prototypu.

4.4. A 4-4: Podporovat výstavbu a rozvoj infrastruktury pro VaVaI na regionální úrovni s vazbou na velké infrastruktury na straně jedné a aplikační sféru (inovace) na straně druhé.

Znění aktivity:

Prostřednictvím investic do infrastruktury pro VaVaI realizovaných na národní i regionální úrovni bude vytvořena hustá síť efektivně fungujících subjektů, které zajistí dostatečnou kapacitu pro vlastní výzkumné aktivity a uspokojení poptávky inovačních podniků. Výstavba a rozvoj této infrastruktury budou do roku 2015 v souladu s Národním strategickým referenčním rámcem podporovány zejména z OP VaVpI a OP PI, a dále na území Prahy z OP Praha-Konkurenceschopnost a z národního programu Investiční rozvoj výzkumu a vývoje. Po ukončení operačních programů bude počáteční rozvoj této infrastruktury zabezpečen zvláštním programem. Při budování infrastruktury bude kladen důraz na její propojení s velkými infrastrukturami VaVaI, intenzitu spolupráce (včetně využívání této infrastruktury) s aplikační sférou a finanční udržitelnost. Účelem těchto infrastruktur bude především realizace výzkumu pro potřeby aplikační sféry a využití výsledků výzkumu vznikajícího ve velkých infrastrukturách pro vývoj konkrétních aplikací.

Termín: průběžně do 2015 – realizace

Odpovědnost: MŠMT (OP VaVpI a program

OP VaVpI a OP PI, 2012 – vyhlášení

Investiční rozvoj VaV),

Národního programu Podpora velkých

MPO (OP PI)

infrastruktur/ Investiční rozvoj VaV

Popis a současný stav:

Budování center na regionální úrovni je podporováno v rámci OP VaVpI a podpořená centra by měla být partnery aplikační sféry pro spolupráci ve VaVaI a rozvíjet vazby s MSP a klastry. V rámci PO 2 byly dosud vyhlášeny dvě výzvy, v rámci kterých bylo schváleno celkem 36 projektů.

V OP PI je v rámci prioritní osy 4 (Inovace), oblasti podpory 4.2 (Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj) podporováno založení nebo rozvoj center průmyslového VaVaI. Podpora je určena pro podnikatelské subjekty (MSP i velké podniky) a očekává se, že kromě rozvoje kapacity pro VaVaI v podnicích (zejména MSP) povede i ke zvýšení počtu podnikatelských subjektů, které provádějí vlastní VaVaI. Oblast podpory 4.2 je realizována programem Potenciál, ve kterém byly dosud vyhlášeny 3 výzvy v rámci kterých bylo podpořeno 260 projektů.

Vytváření a zkvalitnění infrastruktury pro rozvoj spolupráce podniků, VaV a vzdělávacích institucí je podporováno rovněž v rámci OP PI v PO5 Prostředí pro podnikání a inovace (oblast podpory 5.1 Platformy spolupráce).

Na území hl. m. Prahy je podporován rozvoj infrastruktury pro výzkum a technologický rozvoj, která umožní využívat potenciál VaV na území hlavního města, v rámci OP Praha - Konkurenceschopnost a jeho PO 3 Inovace a podnikání a oblasti podpory 3.1 Rozvoj inovačního prostředí a partnerství mezi základnou VaV a praxí.

Od roku 2013 by měly být zajištěny finanční prostředky pro náběh činnosti VaV infrastruktur v rámci Národního programu udržitelnosti I a Národního programu udržitelnosti II (MŠMT).

Zajištění vazby regionálních center aplikovaného VaV na centra excelence podporovaná v rámci PO-1 OP VaVpI), která je stanovena v aktivitě A 4-4, nelze ještě posoudit, protože centra excelence se teprve začínají budovat.

Doporučení pro aktualizaci:

V budoucnosti by infrastruktury pro VaV neměly být dále rozšiřovány. Velkou pozornost bude nezbytné věnovat jejich dlouhodobé udržitelnosti. V případě regionálních center aplikovaného VaV je zapotřebí do budoucna zajistit, aby byl v těchto infrastrukturách prováděn VaV podle potřeb podniků a regionů, kde tyto infrastruktury působí. Důležité je také zajistit účinné vazby na společnost a její potřeby a stanovené priority orientovaného VaVaI. S využitím zahraničních zkušeností by měl být navržen vhodný model financování těchto center, který je bude motivovat k požadovaným aktivitám.

4.5. A 4-5: Vyhlásit program podpory rozsáhlejších projektů pokrývajících celý cyklus výzkum –vývoj – inovace, ve kterých budou společně působit výzkumné organizace a podniky.

Specifikace:

Pro intenzivnější využívání výsledků VaV z veřejného sektoru a lepší spolupráci výzkumných týmů z vysokých škol a ústavů s podniky budou Technologickou agenturou ČR vytvořeny a vyhlašovány multidisciplinární a problémově orientované programy umožňující podporu technologicky zaměřených projektů většího rozsahu pokrývajících celý inovační cyklus (tj. projekty zahrnující složky základního i aplikovaného výzkumu, vývoje i následné testování pro uplatnění v praktických aplikacích). Tyto programy, kterých se účastní výzkumné týmy z veřejného sektoru i zástupci aplikační sféry (podniků), mohou zároveň tvořit významný

finanční zdroj pro infrastruktury výzkumu a vývoje (viz aktivita A 3-4). Zaměření těchto rozsáhlejších a dlouhodobějších programů bude důsledně odpovídat prioritám rozvoje znalostní společnosti a bude stanoveno na základě konsensu expertů z veřejného sektoru a podnikové sféry, což zaručí lepší využívání poznatků VaV v praxi a finanční udržitelnost výzkumných center. Pro implementaci těchto programů bude zároveň vytvořen administrativně přehledný systém podpory, který zabezpečí efektivní sdružování finančních prostředků z více zdrojů a odborný výběr projektů.

Termín: 2011

Odpovědnost: TA ČR

Popis a současný stav:

Efektivní centralizace státní podpory aplikovaného výzkumu a vývoje je úkolem TA ČR, která byla zřízena v roce 2009 zákonem č. 130/2002 Sb. TA ČR vyhlásila několik programů.

- Program ALFA na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti progresivních technologií, materiálů a systémů,
- Program veřejných zakázek BETA pro orgány státní správy,
- Program Omega na podporu aplikovaného společenskovedního VaV,
- Program Centra kompetence na podporu vzniku a činnosti center VaVaI v progresivních oborech s vysokým aplikačním potenciálem.

U programů ALFA a Centra kompetence patří spolupráce ve VaV mezi podniky k jejich hlavním cílům a program ALFA dovoluje podporovat i relativně velké projekty z hlediska finančních prostředků, ale jeho cíle jsou spíše krátkodobé. Předpokládá se, že program povede ke zvýšení ekonomické výkonnosti podniků.

Centra kompetence by mohla účinně vytvářet podmínky pro strategickou spolupráci výzkumných organizací a podniků. Je nezbytné, aby se Centra kompetence orientovala na mezinárodní spolupráci a strategicky orientovaný VaV, jestliže mají významným způsobem posilovat konkurenceschopnost ČR.

Doporučení pro aktualizaci:

V programech ALFA a Centra kompetence jsou podporovány technologicky zaměřené projekty, včetně projektů pokrývajících celý inovační cyklus. Programy podporují spolupráci veřejného výzkumného sektoru s podniky. Oba programy odpovídají Prioritám aplikovaného VaVaI. **Nově vyhlašované programy musí již vycházet z aktualizovaných Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které vláda schválila v červnu 2012.**

Významná část veřejné podpory (v programech účelového podpory) bude určena na projekty, které nejen pokrývají celý inovační cyklus, ale zejména podporují strategickou a dlouhodobou spolupráci veřejného výzkumu s aplikační sférou. Do programů budou zapojovány i technologické platformy, které získaly podporu v rámci aktivity A 4-10 NP VaVaI.

V roce 2014 bude provedeno zhodnocení projektů v programu Center kompetence. Po zhodnocení pozitiv tohoto programu bude účelné připravit nový program zaměřený na podporu center dlouhodobé spolupráce ve VaVaI, které budou mít potenciál pro realizaci excelentního výzkumu světové úrovně.

4.6. A 4-6: Vyhlásit program na podporu zavádění inovací malými a středními podniky s důrazem na podporu fáze testování funkčnosti prototypu.

Specifikace:

Vzhledem k tomu, že v podnikovém sektoru jsou dopadům tržních selhání v oblasti VaVaI vystaveny především malé a střední podniky (dále jen „MSP“), bude veřejná podpora stimulovat MSP k realizaci výzkumných a inovačních aktivit. Do roku 2014 bude pro tyto účely využíváno stávajících programů na podporu průmyslového výzkumu a vývoje (TIP) a OP PI (program Inovace). Ve vazbě na vyhodnocení dopadů těchto programů bude připraven navazující program na podporu výzkumu a inovací v MSP, který bude klást důraz na podporu fáze na hranici mezi vývojem a zaváděním inovací (zejm. fáze testování funkčnosti prototypu).

Termín: 2014

Odpovědnost: MPO

Popis a současný stav:

Podpora pro zavádění inovací v MSP je poskytována MPO prostřednictvím programu TIP a OP PI. V programu TIP jsou podporovány (zpravidla menší) projekty aplikovaného VaV zaměřené na průmyslovou výrobu, jako je například VaV nových výrobků, zlepšených technologií, úsporných a vzhledem k životnímu prostředí šetrných postupů, které přispějí ke zvýšení konkurenceschopnosti ČR.

Celkový rozpočet programu TIP pro léta 2009 až 2013 činí téměř 5 mld. Kč. V programu TIP byly dosud vyhlášeny čtyři výzvy.

Inovační aktivity jsou v OP PI podporovány v PO-4 Inovace v oblasti podpory 4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků. Na oblast podpory 4.1 se předpokládá alokace téměř 17 % finančních prostředků OP PI a celkový rozpočet pro všechny plánované výzvy přesahuje 15 mld. Kč. Oblast podpory 4.1 je realizována prostřednictvím programu Inovace, přičemž podporovány jsou dva typy projektů:

- Inovační projekty podporující pořízení moderních strojů, zařízení, know-how a licencí nutných pro realizaci nových a originálních řešení (tj. pro inovace produktů, procesů, organizační inovace a marketingové inovace). Do počátku roku 2012 byly vyhlášeny celkem 4 výzvy.
- Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví, kde je poskytován příspěvek k ochraně duševního vlastnictví prostřednictvím patentů, užitných a průmyslových vzorů a ochranných známek). Na podání žádostí byly vyhlášeny 2 výzvy.

Hodnocení dopadu programu TIP ani programu Inovace nebylo dosud provedeno.

Podpora pro fáze výzkumu na hranici mezi vývojem a zaváděním inovací, je poskytována v OP VaVpI v PO-3 Komerencializace a popularizace a oblasti podpory 3.1 Komerencializace výsledků VO a ochrana jejich duševního vlastnictví. V lednu 2012 byla v této oblasti podpory vyhlášena výzva 6.3 Podpora pre-seed aktivit zaměřená na komercializaci poznatků VaV získaných na VO. V rámci této výzvy jsou podporovány 2 fáze – ověření koncepce a příprava komercializace.

Doporučení pro aktualizaci:

V aktualizované verzi NP VaVaI by již neměla být zařazena podpora inovačních aktivit, jako je nákup zařízení nebo know-how, ale spíše **podpora aktivit založených na vlastním VaV nebo VaV ve spolupráci s veřejným sektorem**. V aktualizované NP VaVaI by měl být v opatřeních zaměřených na rozvoj aktivit VaVaI v podnicích (MSP a velkých podnicích) položen důraz **na potřeby uživatelů inovací a na realizaci VaV v souladu s dlouhodobými potřebami společnosti, na které reagují nové priority orientovaného VaVaI**.

4.7. A 4-7: Podporovat spolupráci MSP s výzkumnými organizacemi poskytováním poukázek (voucherů) na realizaci společného VaVaI.

Specifikace:

TA ČR vyhlásí program tzv. inovačních poukázek (voucherů) pro MSP, které budou určeny na úhradu nákladů spojených s inovací produktu nebo služby. Poukázky budou uplatnitelné u výzkumných organizací a umožní MSP jednoduchým a rychlým způsobem navázat kontakt s těmito organizacemi a realizovat zakázku menšího rozsahu, zaměřenou na získání externího know-how (např. realizaci externího VaV, transferu znalostí apod.). Před implementací tohoto programu, který bude administrativně nenáročný pro uživatele i poskytovatele veřejné podpory, budou posouzeny nezbytné změny legislativy, stanovena finanční výše poukázky (případně poukázek s odlišnou částkou podle typu inovační aktivity a spoluúčasti podniku) a počet vydaných poukázek.

Termín: do roku 2011 posouzení nezbytných

Odpovědnost: TA ČR

legislativních změn;

2012 provedení legislativních změn a

vyhlášení programu řešeného od r. 2013;

Popis a současný stav:

Programy na poskytování inovačních voucherů existují v současnosti v ČR ve čtyřech krajích (v Brně, Králověhradeckém, Zlínském a Karlovarském kraji) a další kraje o poskytování uvažují. V Moravskoslezském kraji existuje program podobného typu, ve kterém jsou MSP poskytovány dotace na nákup služeb VaV od VO. Ve všech případech se jedná o samostatnou aktivitu jednotlivých regionů a konkrétní podmínky poskytování voucherů se liší podle cílů, které si regiony stanovily. Dotace jsou poskytovány většinou v režimu *de minimis*, přičemž jsou buď vyhlašovány veřejné soutěže ve VaVaI dle zákona č. 130/2002 Sb., nebo jsou využívány finanční prostředky ze SF EU či finanční zdroje regionů.

V roce 2011 byla zpracována studie TCAV, kde byly posouzeny podmínky pro poskytování inovačních voucherů v ČR a přístupy k využívání tohoto nástroje v zahraničí. Zároveň byla navržena doporučení, jakým způsobem by měly být inovační vouchery poskytovány v ČR, včetně posouzení nezbytných legislativních změn (tj. změn zákona č. 130/2002 Sb.) pro zvýšení flexibility a operativnosti tohoto nástroje.

Doporučení pro aktualizaci:

Vzhledem k tomu, že cílem inovačních voucherů je především iniciovat spolupráci podniků s institucemi veřejného VaV, je jejich význam pro NIS spíše nižší. **Z tohoto důvodu není nutné do aktualizované NP VaVaI programy na poskytování inovačních poukázek již zařazovat a NP VaVaI by se měla více zaměřit na komplexnější přístup k rozvoji spolupráce veřejného výzkumu s podnikovým sektorem.** TA ČR by se měla v těchto souvislostech soustředit spíše na strategicky orientované nástroje (například na podporu dlouhodobé spolupráce obou sektorů ve VaVaI či programy účelové podpory ve vazbě na stanovené priority orientovaného VaVaI) a programy inovačních poukázek by měly být ponechány na iniciativách regionů, které by je vyhlášovaly podle svých aktuálních potřeb (například potřeb podniků působících v daném regionu).

4.8. A 4-8: Vyhodnotit možnosti zakládání fondů rizikového kapitálu s účastí soukromých a veřejných finančních prostředků.

Specifikace:

Kromě příznivého daňového prostředí a přiměřených regulací je účelné stimulovat investice rizikového kapitálu do začínajících inovačních podniků s vysokým růstovým potenciálem vytvářením specializované finanční infrastruktury (i v návaznosti na „pre-seed“ fondy vytvářené v rámci OP VaVpI). V zahraničí osvědčeným modelem v této souvislosti je zakládání fondů rizikového kapitálu zaměřených z velké části na investice do nových technologicky orientovaných MSP za účasti soukromých a veřejných finančních prostředků. Proto budou podrobně vyhodnoceny právní, finanční a další možnosti uplatnění tohoto modelu v podmínkách ČR.

Termín: 2011

Odpovědnost: RVV

Popis a současný stav:

Začínající inovující podniky potřebují finanční zdroje, ale pro běžné finanční instituce (zejm. banky) jsou příliš rizikové. Studie TC AV, která k tomuto opatření v rámci plnění veřejné zakázky vznikla, popisuje současnou pozici ČR v oblasti financování inovačních projektů začínajících podniků pomocí kapitálových investic, hodnotí dosavadní zkušenosti s podporou tohoto typu investic v ČR a v zahraničí a navrhuje doporučení pro zvýšení atraktivity ČR pro investice rizikového kapitálu. Rovněž shrnuje dosavadní zkušenosti s podporou investic rizikového kapitálu v ČR a popisuje zahraniční zkušenosti.

Ze studie vyplývá, že k podpoře kapitálových investic do rozvíjejících se inovujících podniků je nezbytné přistupovat komplexně, což představuje vytvoření příznivého daňového a legislativního prostředí pro investice rizikového kapitálu a jejich následné ukončení, vytvoření efektivních stimulačních nástrojů pro investory rizikového kapitálu (daňové pobídky či využití veřejných prostředků pro stimulaci soukromých investic) a v neposlední řadě posilování absorpční kapacity podnikového sektoru, tj. podporovat aktivity zlepšující připravenost podniků na kapitálové vstupy externích investorů. Jednotlivá doporučení studie jsou nasměrována na:

- zlepšení prostředí pro investice rizikového kapitálu v ČR,
- podpůrné nástroje stimulující investice rizikového kapitálu do nově vznikajících technologicky orientovaných firem,

- doporučení pro posilování absorpční kapacity podnikového sektoru.

Založení fondu rizikového kapitálu je v současné době připravováno MPO, přičemž pro pilotní fázi se předpokládá využití finančních prostředků ze SF EU v novém programovacím období 2014+ a národních zdrojů v celkové výši cca 1,3 mld. Kč. MŠMT v současné době vyhlásilo v rámci PO-3 v OP VaVPI výzvu na podporu pre-seed aktivit.

Doporučení pro aktualizaci:

Vzhledem k tomu, že rizikový kapitál není v ČR prakticky využíván, je nutné této oblasti **věnovat zvýšenou pozornost i v aktualizované NP VaVaI**. Do NP VaVaI je proto nezbytné zařadit vhodně koncipované opatření směřující k intenzivnějšímu využívání rizikového kapitálu v ČR (pro pre-seed i seed fázi), které bude navazovat na dosavadní aktivity MPO a MŠMT.

4.9. A 4-9: Podporovat rozvoj kvalitních poradenských služeb, které směřují k posílení VaVa inovačních aktivit v podnicích a využívání výsledků VaV praxi.

Specifikace:

Současně s rozvojem inovační infrastruktury bude také zlepšována dostupnost a kvalita podpůrných poradenských služeb pro MSP souvisejících s realizací VaV a zaváděním inovací, řízením VaVaI a transferem poznatků z veřejného výzkumu do praxe. Rozvoj této „soft“ infrastruktury je v současnosti podporován v rámci OP PI (program Poradenství). Po průběžném vyhodnocení efektivnosti programu „Poradenství“, do kterého budou zapojeni i uživatelé poskytovaných poradenských služeb, budou navržena opatření pro další rozvoj kvalitních poradenských služeb pro MSP.

Termín: 2011

Odpovědnost: MPO

Popis a současný stav:

Z OP PI jsou podporovány poradenské služby, v rámci prioritní osy 6 Služby pro rozvoj podnikání. Na realizaci PO 6 vznikl program Poradenství, který podporuje rozvoj Národního registru poradců, poradenské služby pro MSP. Program dále umožňuje poskytovat dotované poradenské a vzdělávací služby pro MSP prostřednictvím Regionální, informační a poradenské infrastruktury. Z programu jsou podpořeny i analýzy českých a světových rozvojových trendů, které mají vliv na inovační aktivitu ekonomiky ČR. Program Poradenství v PO 6 umožňuje i poskytování poradenských služeb pro MSP při přípravě projektů pro vstup rizikového kapitálu.

V programu Poradenství byla vyhlášena od roku 2009 do února 2012 jedna výzva, která měla dvě pokračování. Pokrok v programu je možné sledovat ve výročních zprávách OP PI. Průběžné vyhodnocení programu Poradenství nebylo provedeno.

Podíl na výdajích na VaV v malých a středních podnicích v ČR sice pozvolna roste (viz tabulka). Celkové výdaje podnikatelského sektoru ČR na celkových výdajích na VaV se v roce 2009 nacházely pod průměrem EU27.

Tab. Chyba! V dokumentu není žádný text v zadaném stylu..1: Výdaje na VaV uskutečněné v podnikatelském sektoru v ČR, 2005–2010

	mil. Kč – běžné ceny						struktura					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkem	26 657	32 470	33 620	33 486	33 218	36 623	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

podle velikosti podniků												
Malé (0-49 zam.)	2 653	2 995	3 327	3 570	4 056	4 125	10%	9%	10%	11%	12%	11%
Střední (50-249 zam.)	6 355	6 635	7 762	8 607	9 004	9 799	24%	20%	23%	26%	27%	27%
Velké (250 a více)	17 649	22 839	22 531	21 308	20 157	22 699	66%	70%	67%	64%	61%	62%

Zdroj: ČSÚ, Ukazatele VaV 2010

Doporučení pro aktualizaci:

Poskytování odborně zaměřených poradenských služeb pro MSP se doporučuje podporovat i v dalším období trvání NP VaVaI, protože je základní podmínkou umožňující rozvoj podnikatelského sektoru v ČR. Poradenství pro MSP musí tvořit komplex informací členěných podle potřeb samotných uživatelů.

4.10. A 4-10: Podporovat vznik technologických platforem na národní i mezinárodní úrovni.

Znění aktivity:

V souladu s otevřeným přístupem k inovacím (open innovation approach), který se postupující globalizací VaV a inovací začíná prosazovat, je významným hybatelem inovací, především z hlediska efektivity investic do VaVaI a zrychlení přenosu znalostí mezi jednotlivými subjekty inovačního procesu, také vzájemná spolupráce všech aktérů národního inovačního systému na regionální, národní i nadnárodní úrovni. Z tohoto důvodu bude také iniciován a finančně podporován vznik technologických platforem, do kterých budou zapojeny výzkumné organizace (včetně VŠ), podniky a podnikatelské svazy, zástupci veřejné správy, finanční zprostředkovatelé a další aktéři národního inovačního systému a které budou podporovat spolupráci všech účastníků v národním i mezinárodním měřítku. V této souvislosti bude také využit potenciál klastrů. Tyto aktivity budou podporovány z OP PI (program Spolupráce).

Termín: 2010

Odpovědnost: MPO a TA ČR

Popis a současný stav:

V ČR byly technologické platformy (dále jen „TP“) podpořeny jako relativně nový, ne příliš známý typ instituce, podporované většinou z programu Spolupráce. Podpořené TP jsou

povinný vytvořit dva dokumenty, ve kterých identifikují prioritní socioekonomická témata a navrhují jejich řešení ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.

České TP sice definují prioritní témata výzkumu na základě potřeb průmyslu, ale své základní úkoly plní částečně, nejsou zatím předkládány společné VaV projekty. Podrobnější hodnocení TP bude možné realizovat za dva roky, kdy bude známé využití koncepčních dokumentů platform.

Doporučení pro aktualizaci:

V aktualizované NP VaVaI by mohlo být zahrnuto opatření věnované rozvoji technologických platform v rámci opatření zaměřeného na zapojení ČR do ERA - rozvoj spolupráce národních TP s Evropskými technologickými platformami a zapojení do mezinárodních VaV aktivit (například rámcových programů EU), a to zejména v oblastech, které odpovídají novým prioritám VaVaI ČR.

5. Cíl 5: Zlepšit zapojení ČR do mezinárodní spolupráce ve VaVaI

Mezinárodní spolupráce je nezbytným krokem pro udržení konkurenceschopnosti a kroku se světovým technologickým vývoje. Hlavním cílem ze strany ČR je proto lepší zapojení českých subjektů do mezinárodního výzkumu, aktivnější účast při vytváření evropského výzkumného prostoru, což povede nejen k posílení konkurenceschopnosti, ale i rozvoji znalostní společnosti ČR.

Hodnocení auditu IpN:

Dle auditu společnosti Technopolis patří ČR mezi země, které spadají do skupiny tzv. narrow STI cooperation paradigma, kde hlavním cílem je zlepšit kvalitu zapojení, záměr a navýšit počet účastníků mezinárodní spolupráce tím, že se propojí národní zdroje se zdroji ostatních zemí.

Mezinárodní zapojení je často zmiňováno v českých publikacích jako jeden z hlavních faktorů pro zlepšení kvality. 4/5 celkové mezinárodní spolupráce se odehrává na evropské úrovni, nejvyšší míra spolupráce je v oblasti fyziky, chemie, klinické medicíny, biomedicíny a biologie. 2/3 všech projektů se řeší ve spolupráci s minimálně jedním zahraničním partnerem. Potěšující je také fakt, že 83 % výzkumníků zapojených do mezinárodních projektů v rámci projektu cestuje.

Audit kladně zhodnotil navýšení finančních prostředků na mezinárodní spolupráci, úspěch výzkumných infrastruktur a využití strukturálních fondů na tyto aktivity a zvýšenou účast českých výzkumníků v rámcovém programu.

Identifikované problémy z auditu IpN:

Problémem dle auditu je nízká spolupráce se zahraničním průmyslem. Pokud se však zahraniční spolupráci podařilo navázat, má velice vysokou úroveň. Dalším problémem je složitost zapojení se do projektů, a to jak na evropské úrovni, tak na mimoevropské, kde je situace značně obtížnější. Pro české týmy není jednoduché dostat se do mezinárodních konsorcií, kde figurují především staré členské státy, se stabilními týmy, koordinátory projektů, atd. Také zapojení zahraničních pracovníků do národního prostředí je na špatné úrovni (méně než 10 %). Dalším identifikovaným problémem je malá snaha o získávání mezinárodních grantů.

Audit také vyhodnotil nedostatek národních i institucionálních strategií, jak se více zapojit do mezinárodní spolupráce.

Řešením je vyšší podpora zapojení, nutnost vyšší propagace zapojení do RP, zvýšená činnost NCP, propojení s lidskými zdroji, nutná propagace vědeckých vizí (pro žadatele ze 3. zemí), lepší informovanost pro zahraniční žadatele o sociálním systému (důchodové pojištění)

5.1. A 5-1: Nadále podporovat činnost organizací, které budou zajišťovat informační zázemí o možnostech účasti v evropských programech a poskytovat komplexní služby, jež budou napomáhat v zapojení českých týmů v mezinárodních programech.

Specifikace:

Činnost organizace, která napomáhá výzkumným týmům při zapojování do rámcových programů Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace a poskytuje příslušné informace poradenské zázemí, je podporována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy již řadu let. Obdobným způsobem je z prostředků EK a MPO podporována činnost sítě, která poskytuje podpůrné služby a informace pro rozvoj inovačního podnikání. Činnost těchto organizací bude podporována i nadále a jejich aktivity a zajišťované služby budou dále zkvalitňovány a rozšiřovány, čímž budou vytvořeny další předpoklady pro intenzivnější zapojení českých subjektů do mezinárodních výzkumných a inovačních aktivit. Posíleno bude poradenství v oblasti finanční a ochrany práv k duševnímu vlastnictví, konzultační činnost k příležitostem v zapojení do ERA a specializované školicí aktivity pro zlepšení kvality návrhů projektů českých subjektů podávaných do mezinárodních programů VaV. Dále bude prováděno vyhodnocování přínosů a dopadů mezinárodních programů na rozvoj českého VaV. Poskytovány budou také analyticko-strategické podklady pro přípravu stanovisek oficiálních zástupců a expertů ČR v příslušných výborech EK.

Termín: průběžně

Odpovědnost: MŠMT, MPO

Popis a současný stav:

Činnost organizací, které napomáhají výzkumným týmům při zapojování do rámcových programů EU a poskytují příslušné informace a poradenské zázemí, je podporována MŠMT prostřednictvím programu EUPRO na období 1994–2012 a EUPRO II na období 2011 – 2017 (předpokládaná výše podpory je téměř 400 mil. Kč). Program EUPRO II rozšiřuje podporu i na další formy mezinárodní spolupráce ve VaV, včetně bilaterálních aktivit založených na dvoustranných mezivládních smlouvách o vědeckotechnické spolupráci.

Podpora je zajišťována prostřednictvím Národní informační infrastruktury (NINET), kterou tvoří Národní informační centrum pro evropský výzkum (NICER) a síť Regionálních kontaktních organizací a Oborových kontaktních organizací (RKO a OKO). Specifické postavení mezi kontaktními organizacemi má Česká styčná kancelář pro výzkum a vývoj v Bruselu (CZELO), která mj. zprostředkovává konzultace k výzkumným záměrům či návrhům projektů s úředníky EK, organizuje prezentační a propagační akce, zajišťuje partnery do výzkumných konsorcií a napomáhá vzájemné výměně informací s obdobnými kanceláři působícími v Bruselu.

Další organizací, která poskytuje služby zejména pro MSP při zapojování do mezinárodních aktivit, je BISONet- česká část sítě EnterpriseEurope Network (EEN), která je podporována z Rámcového programu EU pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) a z rozpočtu MPO. Konsorcium tvoří 11 institucí se zkušenostmi v oblasti podpory podnikání a inovací (koordinátorem je Technologické centrum AV ČR). Celkový rozpočet projektu BISONet

na období 2008-2010 byl plánován ve výši cca 130 mil. Kč (podíl EU je cca 78 mil. Kč a podíl MPO cca 52 mil. Kč).

Jak je uvedeno ve studii, která byla zpracována k aktivitě A 5-1 v rámci veřejné zakázky „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVaI“, současná infrastruktura působí především v „tradičních“ oblastech, jako jsou informační a konzultační služby k zapojení českých subjektů do mezinárodních výzkumných projektů. Současně jsou však rozvíjeny některé horizontální aktivity vycházející z potřeb VO a výzkumných pracovníků, které zahrnují poradenství v oblastech financování projektů a ochrany práv k duševnímu vlastnictví, konzultační činnost i k novým příležitostem v zapojení do ERA a specializované školicí aktivity pro zlepšení kvality návrhů projektů podávaných do mezinárodních programů VaV. Zároveň jsou pro státní správu zpracovávány analyticko-koncepční podklady pro přípravu stanovisek oficiálních zástupců a expertů ČR v příslušných výborech EK. Také jsou vyhodnocovány přínosy a dopady mezinárodních programů na rozvoj VaV v ČR.

Výše popsané mechanismy zajišťují poskytování podpory a služeb pro rozvoj mezinárodní spolupráce ve VaVaI ve stávající struktuře do roku 2012. Počínaje rokem 2010 je podporován projekt velké infrastruktury pro VaVaI CZERA – Česká republika v evropském výzkumném prostoru, jejímž nositelem je Technologické centrum AV ČR. V této infrastruktuře dochází k propojení zkušeností s informačními a podpůrnými aktivitami, získanými a v minulosti rozvíjenými v rámci projektů NICER, s analytickými a výzkumnými kapacitami, dosud rozvíjenými v rámci výzkumného záměru Strategické studie pro VaV. Účelové financování nové infrastruktury přitom poskytuje stabilní základ pro systematický rozvoj jejích dalších aktivit.

V březnu 2012 byla zpracována studie zaměřená na zefektivnění systému podpůrných informačních a konzultačních služeb pro zapojování ČR do mezinárodní výzkumné spolupráce. Tato studie reaguje mimo jiné na nové zaměření rámcového programu EU pro výzkum a inovace – Horizont 2020, kde je kladen větší důraz na podporu inovačních aktivit a doporučuje zachování současného systému podpory služeb pro zapojování do mezinárodní spolupráce s intenzivnější koordinací jednotlivých aktivit mezi partnery sítě NINET a dále mezi sítí NINET a českou částí sítě EEN.

Doporučení pro aktualizaci:

V současné době jsou služby stanovené v NP VaVaI zajišťovány prostřednictvím projektů NICER, CZELO, BISONet (a dalšími projekty) a projektem velké infrastruktury VaVaI CZERA. Vzhledem ke stoupajícímu důrazu na zapojení českých subjektů do mezinárodních výzkumných aktivit (např. i v souvislosti s udržitelností nových VaV infrastruktur budovaných s využitím finančních prostředků ze SF EU) **je nezbytné podporovat tyto činnosti i nadále a do aktualizované verze NP VaVaI zahrnout opatření, kde bude kladen vyšší důraz na poskytování vhodných a komplexně zaměřených služeb**, které budou napomáhat subjektům z veřejného i soukromého sektoru v zapojení do ERA a programů mezinárodní spolupráce ve VaVaI.

Vzhledem k tomu, že se činnost sítě EEN částečně překrývá s podporou mezinárodního VaV v rámci programu EUPRO, je do budoucna žádoucí posílení synergie mezi oběma těmito aktivitami. Pro zajištění podpory v dalším rozpočtovém období by měly být uvažovány také změny, ke kterým dochází ve struktuře mezinárodních programů, v rozvoji informačních a komunikačních technologií a zejména v poptávce a nárocích potenciálních účastníků mezinárodních výzkumných projektů (ve vazbě na připravované programy Horizont 2020 a COSME). V této souvislosti se doporučuje, aby byla vytvořena koordinační skupina složená ze zástupců MPO, MŠMT, infrastruktury CZERA, koordinátora sítě NINET a koordinátora

sítě EEN, která bude pravidelně diskutovat a koncepčně usměrňovat zaměření aktivit jednotlivých prvků informační infrastruktury. Dále se doporučuje, aby byla síť NINET uspořádána jako konsorcium partnerů poskytujících služby informační infrastruktury na národní, regionální a oborové úrovni s jedním koordinátorem přímo odpovědným MŠMT.

5.2. A 5-2: Ve výzkumných organizacích vytvářet podmínky pro lepší zapojení výzkumných týmů do mezinárodních programů.

Specifikace:

Současně s poskytováním poradenských služeb napomáhajících výzkumným týmům v účasti v mezinárodních programech bude ve výzkumných organizacích vytvářeno odpovídající zázemí pro výzkumné týmy zapojené v mezinárodní spolupráci, které bude zajišťovat nezbytnou administrativu, účetnictví, napomáhat řešení finančních a právních otázek, zajišťovat kofinancování schválených projektů apod. Součástí strategického řízení VaV ve výzkumných organizacích bude rovněž účinná stimulace výzkumných pracovníků k intenzivnějšímu zapojení do mezinárodní spolupráce ve VaV, zejména do rámcových programů EU.

Termín: 2011

Odpovědnost: MŠMT, AV ČR

Popis a současný stav:

Na posouzení podmínek pro zapojení českých výzkumných týmů do programů mezinárodní spolupráce ve VO byla zaměřena studie, která byla v roce 2010 zpracována v rámci veřejné zakázky „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVal“ a ve které byly k těmto účelům využity výsledky dotazníkového šetření mezi účastníky projektů 7. RP a pracovníky zajišťujícími pro tyto činnosti na VO administrativní zázemí. Jak vyplývá z uvedené studie, podpora poskytovaná VO pro účast českých týmů v evropských programech mezinárodní spolupráce ve VaVal je zatím nedostatečná. Týmy se musí ve většině případů potýkat s celým procesem administrace projektu nebo jsou nuceny dílčí součásti celého procesu delegovat na jednotlivá pracoviště uvnitř VO. Nastavený postup je značně zdoluhavý a vyžaduje od vedoucích výzkumných pracovníků vynakládání osobních a časových kapacit, což jim znemožňuje plně se věnovat výzkumu. Jak je uvedeno v této studii, současná nedostatečná podpora poskytovaná VO může výzkumným týmům i znemožnit plnění role koordinátora mezinárodního projektu VaV, která vyžaduje značné množství administrativních úkonů.

Ve studii je doporučeno, aby VO vytvořily odpovídající systém podpůrných služeb (specializované pracoviště), který by umožňoval výzkumným pracovníkům věnovat se práci na odborné části projektu. Tento systém by měl podporovat zejména poskytování detailních informací o možnostech účasti výzkumných týmů v programech mezinárodní spolupráce VaV, napomáhat při sestavování návrhu projektu a zajišťovat administrativní podporu, právní služby v souvislosti s ochranou duševního vlastnictví vzniklého v rámci projektu i finanční podporu na kofinancování projektů mezinárodní spolupráce VaV.

Toto specializované pracoviště by mělo zároveň sloužit jako kontaktní bod pro externí subjekty, se kterými VO spolupracuje v oblasti VaV. Koncept pracoviště by měl fungovat na bázi „one-stop-shop“. Také se ukazuje, že není nutné, aby všechny poskytované služby byly zajišťovány interně, hlavním cílem by mělo být odbourání administrativní zátěže výzkumných pracovníků při vedení mezinárodních výzkumných projektů. Jako dobrý příklad je v této studii uveden systém vytvořený na VŠCHT Praha.

Doporučení pro aktualizaci:

Podmínky pro zapojení výzkumných pracovníků a týmů na VŠ a dalších VO pro zapojení do mezinárodních programů se sice postupně zlepšují, avšak podpora není stále dostatečná. **Z tohoto důvodu je zapotřebí v aktualizované NP VaVaI těmto otázkám i nadále věnovat pozornost. Tato oblast by však neměla být řešena samostatným opatřením,** ale spíše komplexněji v souvislostech se zlepšením manažerského řízení VŠ a dalších VO a širším zapojením českého VaV do ERA.

5.3. A 5-3: Aktivně se účastnit na rozvoji ERA a činnostech významných mezinárodních výzkumných institucí

Specifikace:

Vytvoření informačního systému, který umožní zpřístupnit informace o výsledcích jednání na evropské úrovni, včetně stanovisek a pozic ČR, a zlepši koordinaci příslušných aktivit, je stanoveno v Reformě. Zapojení ČR do vytváření evropského výzkumného prostoru (ERA) bude dále posilováno v souvislosti s aktivnějším zapojením ve tvorbě koncepčních dokumentů a přípravě a realizaci evropských strategií v oblasti VaVaI (např. reforma patentového systému v Evropě či harmonizace pravidel pro financování národních a evropských projektů) nebo s účastí ve významných mezinárodních výzkumných organizacích (CERN, EMBL, ESA, aj.). Kromě toho se ČR bude tam, kde to bude výhodné, aktivně podílet na přípravě mezinárodních výzkumných programů členských států EU, které budou zaměřené na aktuální problémy udržitelného rozvoje na nadnárodní úrovni (společné programování - Joint Programming). Zároveň budou stanoveny směry výzkumu, které ČR bude rozvíjet prostřednictvím této mezinárodní spolupráce.

Termín: 2009

Odpovědnost: MŠMT

Popis a současný stav:

Od roku 2009 bylo v ČR realizováno několik aktivit, které směřují k účinnějšímu zapojení ČR do rozvoje ERA na různých úrovních. Tyto aktivity byly zhodnoceny ve studii, která byla zpracována v rámci veřejné zakázky „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVaI“ zpracována v říjnu 2010 a jejich přehled je uveden v následujících odstavcích.

Systémovým krokem k naplnění tohoto opatření bylo vytvoření Výboru pro Evropský výzkumný prostor (VERA) na jaře 2010, který zajišťuje informovanost a koordinaci národních aktivit ve vztahu k ERA. Během prvních měsíců činnosti VERA byla připravena pozice ČR ke zjednodušení administrativy nového rámcového programu a stanoveny prioritní směry pro rozvoj mezinárodní spolupráce ČR v rámci ERA, kde jsou zohledněny vstupy hlavních aktérů inovačního systému ČR (resortů, výzkumné, akademické i podnikové sféry).

S cílem posílit aktivity pro zapojování českých týmů do mezinárodní výzkumné spolupráce a výzkum orientovaný na posílení pozice ČR v ERA vznikl v roce 2010 projekt velké infrastruktury Česká republika v evropském výzkumném prostoru – CZERA. V tomto projektu jsou poskytovány jak odborné informační a konzultační služby pro výzkumné týmy usilující o rozvoj mezinárodní spolupráce ve VaVaI, tak i odborné podklady pro strategické rozhodování státní správy v otázkách souvisejících se zapojením ČR do ERA.

V současné době se v rámci projektu velké infrastruktury ČR v Evropském výzkumném prostoru – CZERA připravuje vytvoření internetového portálu, jehož cílem bude poskytovat širší odborné veřejnosti aktuální informace o dění v ERA. V jeho uzavřené části bude

vytvořen prostor pro tvorbu strategicko-koncepčních podkladů, které budou využívány pro jednání pracovních skupin a zástupců ČR na různých úrovních.

Zapojení ČR do společného programování (Point Programming) je ze čtyř dosud schválených oblastí aktivní především v tématech „Boj proti neurodegenerativním chorobám, zejména Alzheimerově chorobě“ a „Kulturní dědictví a globální změna“. V prvním z uvedených témat koordinuje MŠMT činnost především s MZ a s Českou Alzheimerovou společností. Ve druhém tématu se angažuje MK, které v rámci programu Národní a kulturní identity sleduje obdobné výzkumné cíle. Jak je uvedeno ve studii, aktivity na národní úrovni v oblasti společného programování jsou však stále poněkud roztržité a bylo by je potřeba více koordinovat po linii MŠMT – RVVI – věcně odpovědný resort.

Podpora zapojení českých týmů do mezinárodní spolupráce je poskytována z rozpočtové kapitoly MŠMT a je financována z institucionálních i účelových výdajů. Celkově je na podporu mezinárodní spolupráce ve VaVaI poskytováno cca 1,3 mld. Kč (rok 2010), z nichž přibližně 720 mil. Kč tvoří institucionální výdaje na poplatky za účast ČR v mezinárodních programech VaV a za členství v mezinárodních organizacích VaV, a dále na podporu projektů mezinárodní spolupráce. Účelové výdaje (cca 595 mil. Kč v roce 2010) jsou vynaloženy na financování účasti českých výzkumných týmů v programech mezinárodní spolupráce ve VaVaI (Eureka, Cost) a dále na financování činnosti podpůrné infrastruktury pro zapojování českých výzkumných týmů do rámcových programů EU a na financování členství VO v mezinárodních vědeckých organizacích.

Z uvedené studie také vyplývá, že ČR má v evropských programech mezinárodní spolupráce VaVaI poměrně silné zastoupení podnikatelských subjektů. V 7.RP je také nadprůměrné zastoupení českých týmů ve specifickém programu Kapacity, kde je významná zejména účast v programech zaměřených na podporu MSP. Naopak, v nejsilněji dotovaném specifickém programu Spolupráce je účast ČR podprůměrná, což se v budoucnu může odrazit v tom, že se ČR stane čistým plátcem do rozpočtu RP EU. Z dalších evropských programů na podporu mezinárodní spolupráce ve VaVaI jsou české týmy (převážně podniky) úspěšné zejména v programu Eureka.

Doporučení pro aktualizaci:

Aktivní zapojení ČR do ERA musí být zařazeno i do aktualizované NP VaVaI. S ohledem na stále intenzivnější důraz kladený na evropské úrovni na sblížení VaV a inovací je důležité také zajistit užší koordinaci aktivit klíčových subjektů národního inovačního systému ČR – MŠMT, v jehož kompetenci je mezinárodní spolupráce ve VaVaI, RVVI, která je orgánem odpovědným za strategii a koordinaci aktivit ve VaVaI, a MPO, jakožto ústředního orgánu státní správy, které je odpovědné za průmyslovou politiku. Významnou roli v této koordinaci může sehrát i Výbor pro ERA (VERA). Pro posouzení přínosů mezinárodní spolupráce podporované ze zdrojů státního rozpočtu a výhodnosti spolufinancování jednotlivých aktivit v této oblasti z hlediska ekonomických přínosů pro ČR je nezbytné uskutečnit podrobnější evaluaci jednotlivých podpůrných mechanismů (viz též aktivity A 3-3 a A 9-2).

6. Cíl 6: Zajistit kvalitní lidské zdroje pro VaVaI

Tvorba nových poznatků výzkumu a schopnost tyto nové poznatky absorbovat a efektivně využívat je klíčovou podmínkou rozvoje znalostní společnosti. Cílem politiky VaVaI je proto zajistit dostatek kvalitních výzkumných pracovníků a zvýšit počet absolventů vysokých škol,

jejichž profil a znalosti budou odpovídat stále náročnějším požadavkům kladeným na schopnosti v souvislosti s rozvojem znalostní společnosti.

6.1. A 6-1: Vytvořit systém postdoktorandských míst obsazovaných prostřednictvím veřejných soutěží.

Pro zlepšení výchovy a zajištění rozvoje mladých výzkumných pracovníků bude vytvořen program postdoktorandských míst, která budou obsazována na základě veřejných soutěží. Tato místa budou nabízet vynikající příležitosti k dalšímu pokračování vědecké kariéry pro nadané a kvalitní absolventy doktorského studia na předních českých výzkumných pracovištích a budou tak představovat alternativu zahraničním pozicím, na které tito absolventi často po ukončení doktorandského studia v ČR odcházejí. Program bude také otevřen zahraničním absolventům, což umožní získat nadané a kvalitní mladé výzkumné pracovníky i z jiného prostředí.

Termín: do 2013 – realizace OP VK,

Odpovědnost: MŠMT

2014 – zahájení řešení programu

Popis a současný stav:

Pro rozvoj lidských zdrojů byl určen OP VK, jehož PO 2 je zaměřena na terciární vzdělávání, výzkum a vývoj a oblast podpory 2.3 je věnována rozvoji lidských zdrojů ve VaV. Cílem PO 2 je propojení terciárního vzdělávání s VaV, dosažení větší flexibility a kreativity absolventů VŠ a vytvoření nástrojů, které podpoří inovační proces. Oblast podpory 2.3 slouží ke zlepšení podmínek pro pracovníky ve VaV na VŠ a dalších výzkumných organizacích. Podpora by měla zlepšovat pracovní podmínky výzkumných pracovníků na pracovištích a vést k vysoké motivaci výzkumných pracovníků zůstat ve výzkumných pracovištích a věnovat se vědecké práci.

V březnu 2011 byla vyhlášena výzva, která podpořila vznik a rozvoj kvalitních výzkumných týmů. Zejména se projekty ve výzvě věnovaly zapojení absolventů doktorských studijních programů do výzkumných týmů. Další podporovanou aktivitou v rámci výzvy byla mezisektorová mobilita pracovníků. Cílovou skupinou projektů byli vědečtí pracovníci a studenti vysokých škol.

Doporučení pro aktualizaci:

Ze strukturálních fondů bylo v roce 2011 v rámci OP VK podpořeno zapojování absolventů doktorských studijních programů do výzkumných týmů.

I v dalším období je třeba věnovat zvýšenou pozornost rozvoji lidských zdrojů ve VaV. V současné době jsou za podpory strukturálních fondů budovány nové výzkumné infrastruktury a pracoviště. Aby nově vzniklé výzkumné infrastruktury byly udržitelné a konkurenceschopné, je třeba napomáhat rozvoji lidských zdrojů na těchto pracovištích pomocí celé řady motivačních opatření. Opatření by měla napomáhat rozvoji nejen českých výzkumných pracovníků, ale měla by vzbuzovat zájem o vědeckou práci u zahraničních vysoce kvalifikovaných odborníků. Cílovou skupinou opatření zaměřených na rozvoj lidských zdrojů ve VaV by se měla stát v dalším období evropská centra excelence a regionální centra VaV.

V regionálních centrech VaV budou vznikat důležitá pracovní místa pro odborníky, kteří se budou zabývat realizací aplikovaného VaV a uplatňováním poznatků v inovacích.

K realizaci tohoto opatření v budoucnu je možné využívat finanční prostředky ze strukturálních fondů prostřednictvím OP koncipovaného pro rok 2014+. Další možné posilování postdoktorandských míst je možné provádět v rámci vyhlášeného národního programu.

6.2. A 6-2: Vyhlášovat programy na podporu výzkumných pracovníků (zejména doktorandů a mladých výzkumných pracovníků) k absolvování stáží na významných evropských i světových pracovištích.

Specifikace:

Získání zkušeností ve výzkumu v zahraničí, zapojení se do mezinárodní výzkumné spolupráce a navázání mezinárodních kontaktů je důležitým předpokladem pro další rozvoj vědecké kariéry mladých výzkumných pracovníků i udržení bezprostředního kontaktu se světovými trendy v daném oboru. MŠMT za tímto účelem vyhlásí program, který bude mladé výzkumné pracovníky a doktorandy účinným způsobem stimulovat k absolvování zahraničních stáží a následnému návratu do ČR (tzv. návratový grant). Grant umožní těmto výzkumným pracovníkům vytvořit vlastní výzkumnou skupinu (tvořenou mladými výzkumnými pracovníky) na mateřském pracovišti po návratu do ČR a pokračovat ve výzkumu započatém v zahraničí.

Termín: 2013

Odpovědnost: MŠMT

Popis a současný stav:

V OP VK je mezi podporovanými aktivitami v PO 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj zařazena podpora spolupráce se zahraničními vzdělávacími a vědeckými institucemi, příprava zapojení jednotlivců do mezinárodních projektů a sítí (oblast podpory 2.2 Vysokoškolské vzdělávání) a příprava zapojení jedinců i týmů do mezinárodních sítí a projektů v oblasti VaV (oblast podpory 2.3 Lidské zdroje ve VaV). V oblasti podpory 2.3 byly vyhlášeny tři výzvy. První dvě výzvy byly zaměřeny na vytváření kvalitních týmů VaV a jejich další rozvoj, zejména inicializačních pracovních pozic a startovacích pracovních pozic ve VO, a příprava zapojení jedinců i týmů do mezinárodních sítí a projektů v oblasti VaV. Třetí výzva akcentovala zejména rozvoj mezinárodní a horizontální mobility absolventů doktorského studia.

Významným projektem na podporu zahraničních stáží výzkumných pracovníků podpořený v oblasti podpory 2.3 OP VK je projekt „HumanBridge“ připravený Mezinárodním centrem klinického výzkumu Sv. Anna (FNUSA-ICRC). Tento projekt, na který byla získána podpora ve výši téměř 100 mil. Kč, vytváří podmínky pro absolvování stáží budoucích pracovníků výzkumného centra na renomovaných pracovištích ve světě.

V prosinci 2010 vláda ČR schválila program Návrat, jehož cílem je vytvoření podmínek pro návrat špičkových pracovníků VaVaI do ČR, stimulovat jejich zájem o práci ve výzkumné sféře v ČR a stimulovat i zájem českých VO o tyto osobnosti. Z programu jsou financovány náklady související s vytvořením výzkumných týmů, včetně souvisejícího přístrojového a materiálového vybavení, a s realizací projektů perspektivními výzkumníky, kteří se vrací či přichází ze zahraničí. Program je financován ze státního rozpočtu ČR. Období trvání programu a období poskytování podpory je stanoveno na léta 2012 až 2019. Podpora za celé toto období by měla dosáhnout 465 mil. Kč, tj. zhruba 40 až 75 mil. Kč ročně. Program Návrat bude vyhlášován formou opakovaných veřejných soutěží ve VaVaI. Předpokládá se, že v letech 2011 až 2014 bude každý rok vyhlášena jedna veřejná soutěž ve VaVaI podle zákona č. 130/2002 Sb.

Doporučení pro aktualizaci:

Při přípravě aktualizované verze NP VaVaI je zapotřebí uvážit, zda zařazovat samostatné opatření zaměřené na podporu mezinárodní mobility (tj. absolvování stáží výzkumných pracovníků z ČR na zahraničních pracovištích a jejich návrat do ČR po absolvování těchto stáží). K tomuto účelu by mělo být provedeno vyhodnocení přínosů výzev OP VK zaměřených na podporu mezinárodní mobility a první výzvy programu Návrat. Účelné by bylo také zvážit možnosti vytvoření komplexněji pojatého programu mezinárodní mobility, který by reagoval na očekávaný nedostatek výzkumných pracovníků v souvislosti se zahájením činnosti nových velkých infrastruktur VaV budovaných s využitím finančních prostředků OP VaVpI.

6.3. A 6-3: Podporovat uplatnění absolventů vysokých škol v oblastech souvisejících s aplikovaným VaV a zaváděním inovací či v oborech náročných na znalosti.

Specifikace:

Významným faktorem pro rozvoj kariéry absolventů vysokých škol je jejich první pracovní uplatnění. Za tímto účelem MŠMT připraví program pro projekty MSP, ve kterých bude finančně podpořeno uplatnění (tj. zaměstnání po jistou dobu) čerstvých absolventů vysokých škol a doktorandů ve znalostně náročných oborech (zejména v aktivitách souvisejících s VaVaI), během něhož bude tento pracovník zapojen do řešení specifického projektu, který je významný pro strategický rozvoj daného MSP. Ve spolupráci MSP s vysokou školou bude možné též zajistit další výchovu nového zaměstnance v souvislosti s řešením tohoto projektu.

Termín: 2010

Odpovědnost: MŠMT

Popis a současný stav:

MPO vyhlásilo v roce 2009 pilotní projekt Partnerství univerzit a MSP, v OPPI pro prioritní osu 5, oblast 5.1 Platformy spolupráce. Projekt byl inspirován britským programem Knowledge Transfer Partnership, který napomáhá spolupráci VŠ a výzkumných pracovišť s podnikatelským sektorem. Výrazně se zaměřuje na MSP s inovativními zkušenostmi. V pilotním projektu jsou podporovány společné projekty podnikatelů a univerzit. Využívají se výzkumné poznatky a znalosti v daném podniku pomocí zapojení jednoho či více kvalifikovaných odborníků, absolventů, doktorandů. Pracoviště vysoké školy provádí odborný dohled nad společným projektem.

MŠMT vyhlásilo již několik výzev na podporu uplatnění absolventů VŠ v oblastech souvisejících s aplikovaným VaV a zaváděním inovací či v oborech náročných na znalosti v rámci OP VK, oblasti 2.3.

Ve třetí výzvě byly podpořeny projekty podporující dlouhodobé stáže absolventů doktorského studia v oblastech aplikovaného výzkumu prováděného v MSP. Absolventi doktorského studia jsou vysíláni vysokou školou nebo výzkumnou organizací na stáž v podniku a zapojují se do řešení specifických projektů významných pro strategický rozvoj podniku.

V dalším období by měly být u opatření propojeny dva směry podpory, na jedné straně podpora stimulující zájem absolventů škol o získání praxe a nastartování kariéry v inovačních aktivitách MSP a na druhé straně podpora stimulující rozvoj inovačních aktivit v podnicích.

Doporučení pro aktualizaci:

Problematicke podpory uplatňování absolventů VŠ v oborech náročných na znalosti by měla být pozornost věnována i v aktualizované NP VaVaI. S využitím zkušeností pilotních projektů realizovaných MPO je zapotřebí připravit a vyhlásit nový program zaměřený na uplatňování absolventů VŠ. Pro realizaci tohoto programu by měly být využity finanční prostředky SF EU příštího programovacího období (2014+).

7. Cíl 7: Vytvořit v ČR prostředí stimuluji VaVaI

Důležitým cílem pro rozvoj VaVaI je vytvořit proinovační prostředí, které bude nejen stimulovat podnikatelské a výzkumné aktivity, ale i vytvářet příznivé podmínky pro kultivaci zájmu o výsledky VaVaI (tj. z hlediska nabídky nových produktů i poptávky ze strany uživatelské sféry) a působit pozitivně na všechny aktéry inovačního procesu i jejich spolupráci.

7.1. A 7-1: Zlepšit kvalitu medializace VaVaI.

Specifikace:

Kromě zlepšení inovačního prostředí na nabídkové straně je důležité také posilovat všeobecné vnímání inovací ve společnosti, přičemž důležitou roli v tomto procesu hraje publicita VaVaI. Vzhledem k tomu, že ke zlepšení publicity VaVaI významnou měrou přispěje zlepšení informovanosti novinářů v oblasti VaVaI, bude finančně podpořeno vytvoření a provoz informačního systému (internetového portálu), na kterém budou pro novináře k dispozici kvalitní, aktuální a věrohodné informace z oblasti VaVaI (například informace o nových objevech, přínosu VaV, připravovaných konferencích a dalších aktivitách). Zároveň bude zajištěna vazba na podobné portály existující v zahraničí (Alpha Galileo). Z prostředků Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost budou podpořeny projekty, které prostřednictvím vzdělávacích kurzů pro novináře umožní zlepšit kvalitu žurnalistiky zaměřené na oblast inovací. Dále bude finančně podpořeno zapojení ČR do mezinárodní aktivity nazvané Innovation Journalism.

Termín: 2013

Odpovědnost: RVV

Popis a současný stav:

V ČR neexistuje ucelená koncepce nebo systém medializace a popularizace VaVaI a na ně navazující systémová opatření, za která budou odpovědné konkrétní subjekty. Na podporu medializace a popularizace VaV v ČR nebyl také dosud vypsán samostatný program. Důsledkem je, že medializace a popularizace VaVaI jsou velmi roztržštěné a jsou realizovány prostřednictvím izolovaných aktivit několika subjektů a jednotlivců (komunikátorů vědy). Mediální a popularizační aktivity tak na cílové skupiny nedopadají v rozsahu, jaký by jejich tvůrci a organizátoři očekávali.

Ke zlepšení situace by měla přispět podpora poskytovaná z OP VK a OP VaVpI. Tato podpora je však zaměřena zejména na aktivity související s popularizací VaVaI, a medializace se týká spíše okrajově.

Ani informační systém (portál), který by novinářům a dalším zájemcům umožňoval získat aktuální informace z oblasti VaVaI, se dosud nepodařilo vytvořit. Také finanční podpora pro zapojení ČR do mezinárodní aktivity Innovation Journalism nebyla podle dostupných informací dosud poskytnuta.

Doporučení pro aktualizaci:

Většinu aktivit navržených v aktivitě A 7-1 současné NP VaVaI se dosud nepodařilo zrealizovat, proto je třeba tuto **aktivitu i nadále rozvíjet a podporovat**. K problematice medializace VaVaI je nutné přistupovat komplexněji v souvislostech s ostatními aktivitami uvedenými v Cíli 7, tj. popularizací VaVaI a jejich propagací a prezentací v zahraničí. Důležité v této souvislosti je zejména zlepšení koncepčního a systémového přístupu k této oblasti.

7.2. A 7-2: Podporovat aktivity zaměřené na popularizaci VaVaI a jejich přínosu pro společnost.

Specifikace:

Důležité je také podporovat aktivity (programy, projekty), které umožňují veřejnosti názorně ukázat využití vědy, její aplikace a přínos pro společnost. I když řada aktivit tohoto typu probíhá již řadu let v ČR (např. „Noc vědců“, „Věda na scéně“, „Muzejní noc“, „Týden vědy a techniky“, „INOVACE, Týden výzkumu, vývoje a inovací v ČR“, „Cena inovace roku“ aj.), významnou příležitostí je zlepšení jejich publicity a cílené zaměření na význačné slabiny národního inovačního systému v ČR – např. nedostatečný zájem mládeže o studium přírodovědných a technických oborů a o vědu obecně. Z tohoto důvodu bude z prostředků OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost každoročně podpořeno uspořádání vybraných aktivit tohoto typu ve všech regionech ČR. Zároveň bude zajištěna jejich propagace (medializace) na celorepublikové úrovni. Z OP VaVpI budou podpořeny i aktivity specializovaných zařízení, která se orientují na získávání dětí a mládeže pro technické a přírodní vědy, resp. Vytvářejí dobrý vztah k vědě a tvořivosti (Science Centre, Techmanie apod.).

Termín: průběžně

Odpovědnost: MŠMT

Popis a současný stav:

Popularizaci (podobně jako medializaci) VaVaI je v posledních letech v ČR věnována stále větší pozornost. Popularizace VaVaI je však prováděna především formou jednotlivých akcí a aktivit, případně jejich podpory formou dotačních programů. Opomenut zůstává širší koncepční a institucionální rámec, který by umožnil dát popularizaci VaVaI v ČR konkrétnější obrysy a dovolil také lépe hodnotit kvalitu i přínos dílčích aktivit. Stávající snaha také naráží na absenci centrální koordinační instituce, která by v současnosti rozptýlené aktivity usměrnila a zajistila mezi nimi synergické efekty.

Pro rozvoj aktivit souvisejících s popularizací VaVaI je možné v současné využít finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. V OP VaVpI a jeho PO 3 Komercializace a popularizace VaV a oblasti podpory 3.2 Propagace a informovanost o výsledcích VaV jsou podporovány projekty zaměřené na popularizaci, propagaci a medializaci vědy a technologií, a to zejména projekty, které jsou komplementární k aktivitám realizovaným v rámci OP VK (např. návštěvnická informační centra a střediska ve VO, vědeckotechnologická muzea, specializované internetové portály, jednorázové akce, výstavy, road show, konference apod.).

V OP VaVpI byla v PO 3 vyhlášena výzva 1.3 s názvem Popularizace, propagace a medializace vědy a techniky. Cílem této výzvy s uzávěrkou v červnu 2010 bylo podpořit vznik a rozvoj tzv. „Science Learning Center“, tj. významných a atraktivních center

popularizace, propagace a medializace vědy a techniky, a tzv. „Návštěvnických center“ zaměřených na stejné oblasti, avšak působící v úžeji zaměřených oblastech vědeckých disciplín (s regionálním dopadem). Ve výzvě bylo podpořeno 9 projektů s celkovou dotací přes 2,6 mld. Kč.

V OP VK je v PO 2 Terciární vzdělávání, VaV a oblasti podpory 2.3 Lidské zdroje ve VaV jedním z cílů také popularizace VaV a jeho výsledků. Mezi podporované aktivity je mj. zařazeno další vzdělávání pracovníků VaV v oblasti řízení, popularizace a komunikace, a dále aktivity směřující k popularizaci VaV a jeho výsledků pro společnost.

Z finančních prostředků OP VK je také podporován IPn s názvem *Podpora technických a přírodovědných oborů*, jehož hlavním cílem je zavedení systému marketingové podpory techniky a přírodovědně orientovaných oborů na VŠ. Projektové aktivity jsou přímo nebo nepřímo zaměřeny na skupinu potenciálních uchazečů o studium ve třech pilířích – „motivační aktivity“, „komunikace vědy“ a „podpora výuky“.

Doporučení pro aktualizaci:

Podobně jako v u ostatních aktivit v tomto cíli je nezbytné zdůraznit koncepční přístup k problematice popularizace, a to včetně medializace a propagace.

Z tohoto důvodu je třeba **určit centrální instituci, která bude odpovědná za popularizaci VaVaI a další související aktivity. Tato instituce by měla zpracovat koncepci pro popularizaci VaVaI a stanovit konkrétní aktivity, kterým bude věnována pozornost.**

Pro podporu činností souvisejících s popularizací VaVaI je možné v současné době využít finančních prostředků ze SF EU (OP VaVpI a OV VK).

7.3. A 7-3: Prezentovat výsledky českého VaVaI v zahraničí.

Specifikace:

Důležité je také směřovat činnost médií k vytváření obrazu ČR jako technologicky vyspělé země. Z tohoto důvodu budou finančně podpořeny z prostředků MŠMT aktivity, které budou vhodným způsobem prezentovat výsledky českého VaVaI v zahraničí. Při přípravě a realizaci těchto propagačních akcí se bude spolupracovat se zahraničními zastoupeními ČR i organizacemi, které reprezentují ČR v zahraničí, jako je např. CZELO a CzechInvest. Finančně bude podporováno například zajištění vhodných expertů, zpracování propagačních materiálů, medializace těchto aktivit v zahraničí apod.

Termín: průběžně

Odpovědnost: MŠMT

Popis a současný stav:

Prezentace ČR v zahraničí je v obecné rovině v gesci MZV, které se v rámci agendy podpory mezinárodní spolupráce ve VaV zabývá i zahraniční prezentací výsledků národního VaVaI.

Podpora mezinárodní spolupráce ve VaV je v gesci MŠMT, které v rámci této agendy podporuje činnost specializovaných organizací a projektů zabývajících se mj. i prezentací výsledků českého VaVaI v zahraničí, jako je například Česká styčná kancelář pro VaV v Bruselu (CZELO).

Na prezentaci výsledků českého VaVaI v zahraničí se podílejí i aktivity podporované MPO, realizované z velké části prostřednictvím agentury CzechInvest (např. České technologické

dny, nebo projekt CzechAccelerator). V rámci podpory rozvoje zahraničního obchodu zajišťuje MPO rovněž organizování a finanční podporu českých oficiálních účastí na zahraničních veletrzích a výstavách.

Systematicky je třeba zlepšovat podmínky pro rozvoj zahraniční spolupráce a pro působení zahraničních vědců a firem v ČR především na úrovni státní správy (např. zjednodušením vízového režimu pro zahraniční vědce a studenty, zjednodušením podmínek pro podnikání zahraničních inovačních firem v ČR). Pro propagaci VaVaI je možné do jisté míry využít i finančních prostředků ze SF EU (podporované aktivity jsou stručně popsány u vyhodnocení předcházející aktivity).

Doporučení pro aktualizaci:

Prezentace a propagace VaV a jeho výsledků v zahraničí by měla být zařazena i do aktualizované NP VaVaI. Podobně jako u ostatních aktivit v tomto cíli by i v případě propagace VaV v zahraničí měl být položen důraz na koncepční přístup, včetně zajištění vazeb na ostatní související aktivity (tj. medializaci a popularizaci VaVaI).

8. Cíl 8: Zajistit účinné vazby na politiky v jiných oblastech

Vzhledem k tomu, že kromě NP VaVaI jsou strategie a koncepce se vztahem k rozvoji znalostní společnosti vytvářeny také na úrovni jednotlivých resortů, je důležité posilovat synergie vyplývající z realizace těchto koncepcí. Cílem je účinně koordinovat činnosti jednotlivých subjektů veřejné správy, implementačních agentur a dalších poskytovatelů veřejné podpory VaVaI tak, aby se jednotlivá opatření účelně doplňovala a synergicky přispívala k růstu konkurenceschopnosti české ekonomiky a kvality života obyvatel ČR.

8.1. A 8-1: Posílit roli koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast VaVaI.

Specifikace:

Koordinace v oblasti tvorby a realizace politik se vztahem k rozvoji znalostní společnosti bude založena především na vytvoření institucionálních a metodických vazeb. Klíčová je přitom úzká vazba politiky VaVaI a vzdělávací politiky založená na intenzivní spolupráci odpovědných orgánů na ústřední úrovni státní správy. Důležité je však také zajistit koordinaci aktivit realizovaných v rámci NP VaVaI s průmyslovou, regionální a sociální politikou a koncepcemi zaměřenými na oblast VaVaI (např. zdravotnictví, obrany, bezpečnosti, zemědělství aj.). Významnou roli při koordinaci orgánů odpovědných za politiky v těchto oblastech bude mít nově zřízený koordinační orgán (viz kapitola III.1), který kromě přípravy politiky VaVaI bude odpovědný i za koordinaci veřejné podpory VaVaI ve všech relevantních oblastech (bližší popis úlohy koordinačního orgánu viz A 1-1).

Termín: průběžně

Odpovědnost: vláda na návrh RVVa Národní ekonomická rada vlády(NERV)

Popis a současný stav:

Ústřední úlohu při správě a řízení systému VaVaI v ČR mají v současné době RVVI a MŠMT, mezi něž jsou rozděleny kompetence v oblasti tvorby strategií a koordinace politik VaVaI. RVVI je podle zákona č. 130/2002 Sb. odborným a poradním orgánem vlády pro oblast VaVaI a zabezpečuje řadu klíčových aktivit souvisejících s tvorbou a implementací

politiky VaVaI, jako je příprava a kontrola realizace NP VaVaI, zpracování priorit aplikovaného VaVaI a příprava metodiky hodnocení výsledků VO a ukončených programů. MŠMT je podle tohoto zákona ústředním správním úřadem odpovědným za VaV a je odpovědné zejména za mezinárodní spolupráci ČR ve VaV, koncepci podpory velké infrastruktury a specifický vysokoškolský výzkum.

Některé odpovědnosti a pravomoci za oblast VaVaI mají i další ústřední a jiné správní úřady (resortní ministerstva), které jsou oprávněny poskytovat podporu ze své rozpočtové kapitoly podle zákona č. 130/2002 Sb. Tato ministerstva odpovídají v oblasti své působnosti zejména za přípravu koncepcí VaVaI a jejich realizaci, přípravu a realizaci programů a dalších aktivit VaVaI ve své působnosti, veřejné soutěže ve VaVaI na poskytnutí účelové podpory ze svých rozpočtových kapitol, kontrolu využití účelové nebo institucionální podpory poskytnuté ze svých rozpočtových kapitol.

Také ústřední a jiné správní úřady, které neposkytují podporu ze své rozpočtové kapitoly, zabezpečují v oblasti své působnosti přípravu koncepcí VaVaI a programů, jejichž realizaci následně zajistí TA ČR.

V současné době jsou tak kompetence za oblast VaVaI tvorbu strategií a politik VaVaI rozděleny mezi řadu ministerstev a dalších orgánů. Toto rozdělení kompetencí znesnadňuje strategický a komplexní přístup k tvorbě a implementaci politiky VaVaI, včetně zajištění provázanosti mezi jejími jednotlivými segmenty. Mezi MŠMT a RVVI, které představují klíčové orgány ve tvorbě a implementaci politiky VaVaI, neexistuje žádný formalizovaný koordinačně komunikační mechanismus, který by umožňoval bezprostřední přenos informací a přímou systematickou spolupráci při strategickém řízení systému VaVaI v ČR.

Kromě rozdělení kompetencí mezi RVVI a MŠMT je problematickým místem také to, že RVVI, která je z hlediska kompetencí v oblasti správy a řízení systému VaVaI nejvýznamnějším subjektem, má charakter odborného poradního orgánu vlády a má nedostatečný exekutivní aparát pro komplexní a účinné zajištění všech svých funkcí stanovených v zákoně č. 130/2002 Sb. Účinnou koordinaci tvorby a naplňování politik pro oblast VaVaI také komplikuje složení RVVI, kdy jejími členy jsou zástupci významných příjemců veřejné podpory VaVaI (VŠ, AV ČR a podniků). Na nedostatečnou koordinaci národního inovačního systému ČR poukázal i mezinárodní audit VaVaI v ČR.

Další skutečností, která do určité míry snižuje potenciál RVVI pro efektivní a strategický přístup ke správě systému VaVaI, je forma členství v RVVI jako veřejná funkce. Členové RVVI tak činnost, která je velmi významná z hlediska směřování systému VaVaI v ČR, zpravidla vykonávají nad rámec svých pracovních povinností.

Doporučení pro aktualizaci:

Koordinační orgán navržený v aktivitě A 8-1 zřízen nebyl a nedošlo ani k výraznému posílení koordinace systému řízení a financování VaVaI. **Zlepšení koordinace a řízení systému VaVaI v ČR na všech úrovních musí být proto jednou z významných priorit i v aktualizované NP VaVaI.** Při návrhu takto zaměřeného opatření je nutné využít všech relevantních závěrů mezinárodního auditu VaVaI v ČR.

8.2. A 8-2: Posílit tvorbu a využívání analýz a podkladových studií pro přípravu koncepčních dokumentů i v navazujících politikách.

Specifikace:

Při vytváření všech strategických a koncepčních dokumentů v navazujících oblastech budou důsledně využívány jak výsledky hodnocení (viz též kap. III.9), analýzy a další podkladové studie charakterizující stávající stav, tak i výhledové studie využívající moderních metod (např. foresight). Dále bude podporován výzkum zaměřený na vzájemné působení sociální, hospodářské a environmentální problematiky se zvláštním zřetelem na průběžnou podporu rozhodování veřejné správy. Tyto aktivity budou zajišťovány jednotlivými poskytovateli, kteří mohou pro tyto účely využít nezávislou odbornou organizaci, jejíž činnost bude podporována z prostředků nově zřízeného koordinačního orgánu (viz kapitola III.1).

Termín: od 2009

Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013

nově zřízený koordinační orgán

Popis a současný stav:

Všechny resortní koncepce vycházejí z Národní politiky výzkumu a vývoje na léta 2004 – 2008, blíže však neuvádějí, jakým způsobem z ní vycházejí a zda využily při přípravě resortní koncepce podkladové studie k ní vypracované.

Kromě resortní koncepce MŠMT, jednotlivé koncepce neobsahují bližší využití či vazbu na strategii Evropa 2020, začleňování ČR do ERA či vazbu na nový rámcový program Horizont 2020, který bude udávat tón podpory VaV na roky 2014 – 2020. Koncepce postrádají širší pohled z hlediska rozvoje dané oblasti v EU.

Meziresortní koncepce mezinárodní spolupráce ve VaV ČR má silnou vazbu na mezinárodní programy a dohody o výzkumu, a vývoji, především na úrovni EU. Návrhu koncepce pravděpodobně nepředcházela větší práce s podkladovými studiemi a analýzami, ve kterých by byly uvedeny bariéry v oblasti mezinárodní spolupráce, jelikož je velmi obecná.

V návaznosti na výše zmíněný dokument byla vypracována Meziresortní koncepce podpory velkých infrastruktur pro VaV. Obsah této koncepce vychází z Cestovní mapy velkých evropských infrastruktur (ESFRI) přijaté v roce 2006 a z opatření Reformy systému VaVaI. SWOT analýza v dokumentu spíše obsahuje cíle koncepce a dopady místo vnějších příležitostí.

Při přípravě Meziresortní koncepce VaV Ministerstva vnitra byly využity dokumenty jako např. Bezpečnostní strategie ČR, aktualizované Dlouhodobé základní směry výzkumu a Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020.

Meziresortní koncepce Ministerstva kultury vychází z dostupných analytických podkladů, opírá se o detailní analýzu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity v zahraničí. SWOT analýza obsahuje obecné body, které nejsou příliš vztaheny k obsahu koncepce.

Koncepce obranného aplikovaného VaV patří do gesce MO a vychází z Dlouhodobých základních směrů výzkumu. Koncepce je provázána s Meziresortní koncepcí bezpečnostního výzkumu a vývoje do roku 2015 a Koncepcí mezinárodní spolupráce ve VaV ČR do roku 2015. Koncepce by měla pozitivně napomáhat při naplňování Vojenské strategie ČR a její priority dále vycházejí z Dlouhodobé vize resortu Ministerstva obrany. V koncepci chybí jasná specifikace potřeb oborů.

Resortní koncepce VaV Ministerstva zemědělství dobře vystihuje v připojené SWOT analýze hlavní silné a slabé stránky systému VaV v agrárním sektoru. SWOT analýza je promítnuta do některých navrhovaných opatření, které mají zefektivnit fungování systému VaV agrárního výzkumu. V koncepci chybí vazba mezi opatřeními technického charakteru a tematickým zaměřením koncepce a resortních programů VaV MZe.

Resortní koncepce VaV Ministerstva zdravotnictví navazuje na předchozí resortní koncepci zpracovanou roce 2004, na dlouhodobý základní směr Zdraví a na Resortní program výzkumu a vývoje MZ II pro roky 2008 – 2011. Koncepce zohledňuje program WHO Zdraví 21 a další mezinárodní strategické dokumenty. MZ posoudilo i vzájemné vazby Koncepcí MZe a MZ v oblastech výživy a došlo k závěru, že koncepce se vzájemně doplňují. SWOT analýza koncepce shrnuje silné a slabé stránky VaV, v analýze chybí oborové zaměření.

Doporučení pro aktualizaci:

Tvorba resortních politik by měla být zlepšena, cíle a priority stanovené v koncepcích jsou příliš obecné a nejsou orientované na problémy oboru. Výčty opatření jsou sice sestaveny přehledně, koncepce však nejsou dostatečně motivující k řešení náročných problémů oboru, jednotlivé koncepce by měly být více mezi sebou provázány.

Aktualizovaná NP by v rámci této aktivity měla vyžadovat cílené analytické a další podkladové materiály, které jasně identifikují klíčové problémy a výzvy v daném oboru. Koncepce by měly být provázány s prioritami výzkumu a mělo by být přesně vymezeno, čeho má daná koncepce VaV dosáhnout. Jednotlivé koncepce by také měly víc navazovat na strategické dokumenty, a to jak na národní, tak mezinárodní úrovni.

9. Cíl 9: Důsledně hodnotit systém VaVaI

Cílem je zavést systém pro kontinuální hodnocení VaVaI v ČR na všech úrovních, který bude zajišťovat dostatečnou efektivitu veřejných prostředků investovaných do VaVaI. Současně bude pro toto hodnocení vytvořeno institucionální zázemí obsahující jasné vymezení odpovědností.

9.1. A 9-1: Průběžně vyhodnocovat plnění Reformy systému VaVaI a NP VaVaI a dopady jejich dílčích opatření na stanovené cíle

Specifikace:

Prvním krokem v zavedení systému kontinuálního hodnocení VaVaI je vyhodnocení průběhu a dopadu Reformy, která byla schválena vládou v březnu 2008 a jejíž splnění je základním předpokladem pro úspěšnou realizaci NP VaVaI. Nezbytné je systematicky monitorovat a hodnotit jednotlivá realizovaná opatření, jejich vzájemné vazby a dopady na zabezpečení cílů stanovených v Reformě (tj. nikoli pouze administrativní hodnocení). V návaznosti na hodnocení Reformy bude stejným způsobem také průběžně hodnocena implementace a plnění všech opatření stanovených v NP VaVaI, přičemž důraz bude položen na hodnocení dopadu jednotlivých opatření pro splnění stanovených cílů. Hodnocení plnění NP VaVaI bude probíhat kontinuálně (termíny a odpovědnosti jsou uvedeny u jednotlivých opatření). Vládě bude první hodnocení předloženo v r. 2011/2012 (v návaznosti na výsledky mezinárodního auditu VaVaI – viz následující aktivita), v němž bude stanoven také další postup implementace NP VaVaI. Současně s NP VaVaI budou rovněž důsledně hodnoceny všechny relevantní průřezové a odvětvové politiky (resp. strategie a koncepce) a strategie vytvořené na úrovni krajů (regionů). V souvislosti s naplňováním NP VaVaI a přípravou nových strategických dokumentů pro tuto oblast bude rovněž posílen význam systematického hodnocení, analýz

a výhledových studií pro politiku VaVaI tak, aby byl důsledně zajištěn kontinuální proces od evaluace, přes analýzu, výhledové studie až po stanovení koncepce, včetně zajištění vazeb mezi jednotlivými aktivitami.

Termín: od 2009

Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013

nově zřízený koordináční orgán

Popis a současný stav:

Plnění Reformy bylo vyhodnoceno v rámci veřejné zakázky Technologického centra ve dvou studiích, které byly zpracovány v roce 2010 a 2011. Cílem první studie zpracované v roce 2010 bylo formální posouzení plnění Reformy, tj. zpracování přehledu o tom, k jakým změnám v řízení a financování VaVaI došlo, jaká opatření byla zapracována do následných dokumentů (zejména zákona č. 130/2002 Sb.NP VaVaI) a jaká opatření nebyla dosud realizována. Většinu opatření Reformy se podařilo splnit (zcela nebo částečně), splněno nebylo opatření navrhuující rozšíření nepřímé podpory o VaV „nakupovaný“ od VO, a opatření směřující ke snížení strnulosti struktury veřejného VaV (tj. způsob řízení a rozdělování prostředků na vzdělávání na VŠ).

V navazujícím vyhodnocení Reformy provedeném v roce 2011 bylo již posuzováno, k jakým změnám v systému řízení a financování VaVaI došlo v souvislosti s realizací Reformy v jednotlivých oblastech a jaké byly důsledky těchto změn (tj. jaké nedostatky identifikované v systému VaVaI se v průběhu realizace Reformy podařilo odstranit či zmírnit, jaké nedostatky přetrvávají nebo naopak vznikly jako důsledek některých realizovaných opatření Reformy). Zvýšená pozornost v tomto hodnocení byla věnována zejména cílům s přímou vazbou na změny v systému institucionální a účelové podpory VaVaI. Ve studii jsou také formulována doporučení pro politiku VaVaI, zaměřená zejména na zefektivnění systému institucionální a účelové podpory VaV, na zjednodušení administrativy spojené s poskytováním účelové podpory VaVaI a na posílení spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve VaVaI (včetně zavedení nových nástrojů na podporu VaVaI).

V rámci této veřejné zakázky byly také vyhodnoceny průřezové a odvětvové politiky (koncepce) zpracované jednotlivými rezorty.

Doporučení pro aktualizaci

Termín plnění tohoto opatření je průběžný, proto musí být průběžné hodnocení plnění NP VaVaI a všech dalších relevantních strategicko-koncepčních dokumentů být zařazeno i do aktualizované verze NP VaVaI, neboť tyto činnosti představují základní předpoklad pro vytvoření účinného NIS.

Do aktualizované NP VaVaI je třeba zapracovat kontrolní opatření a k jejich formulování je nutné využít mimo jiných dokumentů i Závěrečnou zprávu mezinárodního auditu systému VaVaI v ČR.

9.2. A 9-2: Dopracovat metodiku hodnocení výsledků výzkumu a vývoje a zavést systém periodického a objektivního hodnocení systému podpory VaVaI na všech úrovních.

Specifikace:

Konečným cílem je zavedení periodického, systematického a objektivního hodnocení systému podpory VaVaI v ČR na všech úrovních. Kromě hodnocení systému podpory VaVaI na úrovni poskytovatelů, které je stanoveno v usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644, bude

prováděno také komplexní hodnocení celého systému podpory VaVaI v ČR na národní úrovni (komplexní audit systému veřejné podpory VaVaI v ČR). V tomto komplexním auditu VaVaI, který bude prováděn periodicky v intervalech cca pěti let, je nezbytné přejít od doposud převažujícího administrativního hodnocení k hodnocení výsledků a dopadů podpory na dosažení excelence českého VaV, využitelnost výsledků VaV v praktických aplikacích a růst konkurenceschopnosti, kvality života a rozvoj společnosti v ČR. Hodnocení bude poskytovat přesvědčivé konkrétní údaje o přínosech podpory VaVaI. Kromě hodnocení na národní úrovni a úrovni poskytovatelů bude z veřejných zdrojů také podporováno (vytvořením programu) hodnocení na úrovni příjemců (audit výzkumných organizací), které umožní nejen porovnat kvalitu výzkumné práce na úrovni oddělení (kateder, skupin) a vytvořit podklady pro rozdělení finančních prostředků podle kvality výzkumné práce, ale i stanovit strategické zaměření výzkumných organizací do budoucnosti.

Termín: od 2009

Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013

nově zřízený koordinační orgán

Popis a současný stav:

V současné době je v souladu s Reformou, zákonem č. 130/2002 Sb. a usnesením vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 hodnocení VaV v ČR prováděno na úrovni:

- výzkumných organizací;
- programů VaVaI;
- poskytovatelů veřejné podpory VaVaI.

Hodnocení výsledků VO a hodnocení výsledků ukončených programů je prováděno podle vládou schválené metodiky (metodika pro léta 2010 a 2011). Jak však vyplývá z výsledků mezinárodního auditu systému VaVaI v ČR v hodnocení VaV existuje řada problematických míst a nízká evaluační kultura představuje jednu z největších slabin NIS ČR.

Podle závěrečné zprávy mezinárodního auditu systému VaVaI, který byl v ČR proveden v letech 2009 – 2011 konsorciem renomovaných zahraničních společností pod vedením společnosti Technopolis Limited, není v případě hodnocení na úrovni VO současná metodika pro účely rozdělování institucionální podpory vhodná. Metodika plně nerespektuje rozdíly mezi jednotlivými vědními obory disciplínami a typy VO a znemožňuje dlouhodobé strategické a koncepční řízení VO. Podle závěrů mezinárodního auditu VaVaI by mělo být od této metodiky ustoupeno.

Velmi slabým místem NIS je hodnocení na úrovni programů. Jak poukazuje závěrečná zpráva mezinárodního auditu systému VaVaI, toto hodnocení je formální a je opět zaměřeno kvantitativně, tj. na počítání výsledků a jejich vztahy ke vstupům (přiděleným finančním prostředkům). Metodika také nehodnotí přínosy a dopady programů veřejné podpory VaVaI a to, zda bylo dosaženo očekávaných efektů. Další nevýhodou současného přístupu je skutečnost, že každý poskytovatel hodnotí své vlastní aktivity (programy), čímž se ztrácí důvěryhodnost výsledků tohoto hodnocení.

Ve zprávách mezinárodního auditu systému VaVaI jsou navržena doporučení, jakým způsobem by měly být programy v budoucnosti evaluovány.

Program, který by podporoval hodnocení na úrovni příjemců (audit VO) a umožňoval porovnat kvalitu výzkumné práce na úrovni oddělení (kateder, skupin), včetně přípravy podkladů pro rozdělení finančních prostředků, dosud vytvořen nebyl. Počátkem února 2012 byl zahájen IPn s názvem „Efektivní systém hodnocení a financování VaVaI“, jehož cílem je

vytvořit efektivní systém veřejné podpory VaVaI v ČR, který zvýší kvalitu výzkumu a konkurenceschopnost ČR v mezinárodním měřítku.

Doporučení aktualizaci:

Hodnocení VaVaI na všech úrovních je prováděno nedůsledně a nízká evaluační kultura je stále výraznou slabinou ČR. **Z tohoto důvodu musí být zavedení důsledného hodnocení VaVaI na všech úrovních zařazeno jako jedna z priorit aktualizované NP VaVaI.** Při návrhu takto zaměřených opatření musí být využity závěry a doporučení mezinárodního auditu systému VaVaI a studií, které byly k tomuto účelu zpracovány v rámci veřejné zakázky „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVaI“.

9.3. A 9-3: Systém VaVaI na národní úrovni zhodnotit se zapojením renomované zahraniční organizace.

Specifikace:

Pro zvýšení objektivity bude do komplexního hodnocení (auditů) celého systému veřejné podpory VaVaI na národní úrovni popsání v aktivitě A 9-2 zapojeno renomované zahraniční pracoviště, které má s prováděním hodnocení tohoto typu dostatečné zkušenosti. Výběr zahraničního pracoviště bude prováděn na základě výběrového řízení, ve kterém bude osloveno více potenciálních zahraničních partnerů. Zahraniční instituce bude tento audit provádět ve spolupráci s národním pracovištěm vybraným rovněž na základě výběrového řízení.

Termín: 2011

Odpovědnost: MŠMT

Popis a současný stav:

V lednu 2009 byl zahájen IPn s názvem „Mezinárodní audit výzkumu, vývoje a inovací v ČR a implementace jeho výsledků do strategických dokumentů“, jehož cílem bylo prostřednictvím nezávislé zahraniční organizace zevrubně zhodnotit systém VaVaI v ČR a jeho dosavadní výsledky. Hodnocení bylo provedeno mezinárodním konsorciem pod vedením společnosti Technopolis Limited, které bylo vybráno na základě výběrového řízení. Jako partner se znalostí NIS a prostředí v ČR byla v dalším výběrovém řízení vybrána česká organizace, která poskytovala mezinárodnímu konsorciu po celou dobu řešení veřejné zakázky organizační, informační a odbornou podporu.

Mezinárodní audit VaVaI byl zaměřen na následující oblasti:

- Veřejné výdaje na VaV v ČR;
- Řízení systému VaV v ČR;
- Kvalita VaV, institucionální financování a hodnocení VaV v ČR a zahraničí;
- Ochrana duševního vlastnictví;
- Vazby mezi výzkumem a podniky (aplikacemi);
- Mezinárodní spolupráce ve VaV;
- Lidské zdroje ve VaV;
- Bibliometrická analýza výsledků VaV v mezinárodním srovnání v letech 1993 až 2009.

S využitím výsledků zhodnocení stavu v každé uvedené oblasti a jejich porovnáním se zahraničními přístupy k dané problematice byla zároveň navržena konkrétní doporučení, která by měla být realizována v ČR. Závěry mezinárodního auditu budou implementovány do příslušných strategických dokumentů ČR, jako je úprava metodiky hodnocení výsledků VaV, aktualizace NP VaVaI a dalších koncepčních materiálů.

Doporučení pro aktualizaci:

Výsledky mezinárodního auditu prokázaly celou řadu slabých míst NIS ČR. Zároveň byla zahraničními experty navržena doporučení, která směřují k jeho zlepšení na různých úrovních.

Celkové hodnocení NIS ČR by mělo být v budoucnosti prováděno pravidelně s vhodnou časovou periodicitou (např. 4 – 5 let). Výsledky tohoto hodnocení by měly být využívány při aktualizaci stávajících a tvorbě nových strategicko-koncepčních materiálů pro oblast VaVaI.